

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 20.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 20.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravi prejeman mesečno K 1-00

SLOVENEK

Inserati:

Enostolna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nekaj socialnopolitičnega.

Moguncija, 8. avgusta.

Nemčija je v srednji Evropi najbolj razvita industrijska država, v kateri je zaposlenih na milijone industrijskih delavcev. Popolnoma naravno je torej, da je v Nemčiji butilo z vso silo na dan socialno vprašanje, in največji del za sluge, da je to vprašanje z vsemi svojimi zahtevami našlo odmeva v mero-dajnih krogih, gre pač možem katoliškega tabora. Danes se suče vsa Nemčija okoli rešitve tega vprašanja in tudi velik del katoliškega shoda, ki se te dni vrši v Mogunciji, je posvečen temu delu.

Nemčija je izmed vseh srednjeevropskih držav za delavske stanove največ storila in nemškemu delavcu se danes ne godi slabo. Naravnost klasičen govor državnega poslanca Trimborna na javnem zborovanju katoliškega shoda 8. avgusta, na katerem je podal govornik zgodovinski pregled in razvoj socialnega vprašanja in moderne države, zasluži, da ga bere vsa Evropa. Ker moramo tudi v Avstriji delati na to, da se rešitev teh vprašanj v parlamentu pospeši, ne bo odveč, ako podamo nek pregled dela, ki se je izvršil na polju socialne politike v Nemčiji.

To so misli, ki jih je izjavjal Trimborn:

Sredi preteklega stoletja je vladal v nemški nacionalni ekonomiji nauk takozvanega manšeterskega liberalnega gospodarskega in državnega naziranja. Ti nazori so imeli velik vpliv na praktično gospodarsko življenje, osobito na gospodarsko in industrijsko politiko posameznih držav. Cilj, kateri je bil tedanjim nacionalnim ekonomom in gospodarskim politikom pred očmi, je bil popolna svoboda posameznika kjerkoli na vseh poljih trgovine, prometa, pogodb in obrta. Ali kmalu se je izkazalo, da ima ta absolutna svoboda za državno celoto strašne posledice. Premošč kapitala je dobila prosto pot v izkoriščanju delavskih stanov. Gospodarska beda, suženjska odvisnost, duševno in kulturno siromašje ljudske mase, osobito industrijskega delavstva, to so bile strašne posledice tega gospodarskega naziranja, ki so grozile uničiti tudi pravno-versko življenje. Že škof Ketteler je rekel: egoizem posameznika mora roditi revolucijo. Nastalo je protigibanje, ki je težilo za tem, da se mora gospodarska poli-

tika ozirati na slabejšega in da se morajo koristi posameznika umakniti koristim celote. Parola se je glasila, ne individualizem, ampak solidarizem, ne egoizem posameznika, ampak socialno delo za vse stanove, za državo.

Potrebo tega prevrata je prvi spoznal škof Ketteler in ta je bil prvi, ki je imel toliko poguma, da je dvignil v času, ko je manšeterstvo vso javnost vladalo, zastavo krščanske socialne reforme. Ketteler je zbral okoli sebe celo šolo ljudi, ki so se zbirali okoli delavskega škofa in skušali po njegovi smrti krščansko-socialni program uresničiti. Največ zaslug na tem polju socialnega vprašanja si je pridobil znani sociolog Hitzel. Za te ljudi je veljala parola koristim posameznika nasproti postavi koristi posameznih stanov, kmeta, obrtnika in delavca. Pričeli so s stanovsko organizacijo. Obrtniki so se organizirali v društvih, obrtnih odborih in zvezah, ki imajo svoje obrtniške zbornice. Kmete so združili v kmečkih zvezah, ki štejejo pol milijona članov. Največjega pomena pa je organizacija industrijskega delavstva, in da ni isto popolnoma v socialno-demokratski tabor prešlo, je provzročila okoliščina, da so nemški katoličani ravno pravi čas s svojo organizacijo pričeli. Danes je organizirano katoliško delavstvo v delavskih in krščanskih strokovnih društvih. Istotako imajo trgovci, zasebni in javni uradniki svoje organizacije.

Liberalizem 18. stoletja, ki se je uprl absolutizmu policijske države, je popolnoma prezrl nalogo in vrednost države. Oblast države črez posameznika je državi popolnoma odrekal; država naj bi bila samo hlapec meščanstva. Nastala je tedaj potreba, da se državi vrnejo njene pravice in dolžnosti, se ji stavijo pozitivne naloge, ne da bi se pri tem zopet v absolutizem zabredlo. Gospodarske razvaline, ki jih je rodila liberalna doba, so nudile veliko priložnostij. Prišla je doba socialnopolitične zakonodaje. Ta štiti gospodarsko slabe, zatira izrastke gospodarskega egoizma, pospešuje težnje stanovskih organizacij in je dvignila posameznika in stanove. Socialna politika je šele ustvarila moderno državo. In pri tem ogromnem delu so se nemški katoličani v prvi vrsti odlikovali. Ni je nobene socialno-politične postavbe, pri kateri ne bi nemški katoličani kot prvi sodelovali, in mnoge izmed njih nosijo na sebi pečat njihovega dela. 30 let socialne politike! Ogromno delo, ki je ustvarilo gospodarskemu življenju novi red. Za obrtniški stan so

se ustvarili zakoni, ki ščitijo, urejujejo in pospešujejo obrt in dajejo njegovim zvezam javnopravni značaj; trgovce ščitijo zakoni proti umazani konkurenci in oderuštvi in veletrgovini. Za delavske stanove skrbi v prvi vrsti zakon o delavskem zavarovanju in delavskem varstvu. Dasi nalagajo ti zakoni industrijem velika bremena, vendar industrija na tem ne trpi, ravno nasprotno, plodovitost industrije se je s tem še povečala. Pa tudi delodajalci sami so se organizirali v svojih zvezah, katerih ni nič manj kakor 2928.

Tako je dala gospodarska in socialna politika zadnjih desetletij gospodarski organizaciji v Nemčiji popolnoma drugo lice, in ta organizem se da prav dobro na stran postaviti gospodarskemu ustroju prejšnjih stoletij.

Ali je socialna politika svojo nalogo izpolnila? Središče liberalnega gospodarstva je bilo preje denar in kar največ mogoče plodovita produkcija brez ozira na človeka. Temu evangeliju je postavila socialna politika v središče narodnega gospodarstva zopet človeka! Socialna politika je postavila v ospredje človeka z vsemi njegovimi telesnimi in duševnimi potrebami. Odpomogla je materijalni bedi, posebno onim, ki živé s svojimi rokami. Danes je v Nemčiji zavarovanih proti boleznim in starosti, in sicer prisilno zavarovanih 15 milijonov ljudi; proti nezgodam pa 27 milijonov. Vsako leto dobi 130.000 ljudi, ki so se ponesrečili, odškodnino in pomoč, ki bi drugače s svojimi družinami padli v bedo in siromašje. Na podlagi zakonov o delavskem zavarovanju so dobili nemški delavci od leta 1880. sem 10 tisoč milijonov mark, in več kakor polovico te vsote so dali delodajalci in država. Vsako leto pride 1 tisoč milijonov mark zavarovalnih donoskov in po novem zakonu so zavarovani tudi delavski otroci in udove. Zavarovanje je vpeljano tudi za manj premožne samostojne in pa zasebne nastavlence.

Nadalje je skrbela nemška socialna politika za gospodarsko neodvisnost delavskih stanov. Liberalna manšeterska teorija ni poznala druge skupne vezi med posameznimi sloji kakor trg, kjer naj bi se posamezniki pobotali. Ta trg je imenoval že Ketteler »trg sužnjeva«, kjer je gospodarsko slabjši delavec vedno kapitalu podlegel. Danes to več ne velja! Organizacije posameznih stanov so to gospodarsko odvisnost deloma odpravile. Tri milijone industrijskega delavstva je organiziranega v strokovnih društvih.

V letu 1909. je štel državni urad 6578 tarifov za 137.000 industrijskih obratov z 1.100.000 delavci. Rokodelcev je organiziranih v 12.000 društvih okoli pol milijona. Kmečkih gospodarskih združenj pa je 24.407. Roko v roki z organizacijo gre tudi strokovna izobrazba in umevanje gospodarskih in socialnih potreb.

Slišijo se ugovori: socialna politika ni tega dosegla, kar se je od nje pričakovalo, tako n. pr. sprave med delodajalcem in delavcem; delavski boji se niso zmanjšali, štrajki se množé, socialna demokracija je silno zrastle kljub vsej socialni politiki, v gospodarskih in političnih bojih je terorizem čimdalje hujši. Ti ugovori ne drže. Socialna demokracija je zrastle; kako bi šele zrastle, ko bi ne imeli socialnopolitičnih zakonov! Kako vsemogočna bi bila, ako bi ne imeli krščansko-socialne organizacije nasproti, ki skuša delavske težnje potom socialne reforme in socialne politike rešiti. Terorizma socialnih demokratov se ni bati, ta se mirno zlomi s pomočjo zakona, kakor se je zgodilo zadnji čas v Nemčiji pri preuredbi bolniškega zavarovanja. Kar se tiče delavskih bojev, je socialnopolitična zakonodaja in stanovska organizacija delavstvo res močnejše napravila, ali treba je na drugi strani pomisliti, da je delavski boj sedaj bolj koncentriran in urejen in da je odgovornost za voditelje boja veliko večja. Čim silnejši boj, čim večje žrtve, tem bolj se pojavlja želja po miru. Pamet in previdnost zmaguje na obeh straneh in slednjič se skušajo delodajalec in delavci mirno potom tarifov za več let pobotati. Zgodovina tega razvoja na Angleškem nam služi kot zgled. Stojimo na pragu novega razmerja med delom in kapitalom, imamo pa še otročje bolezni, ki so jih na Angleškem že premagali. Nekaj se pa mora naglašati; za Angleško je bil ta prehod krvava doba težkih bojev, vstaje in surovih nasilnostij, dočim bo pri nas miren. Je še veliko problemov, ki čakajo rešitve; vprašanje domače obrti, stanovanjsko vprašanje, vsaka doba prinese nove probleme. Katoličanom je bilo socialnopolitično delo vedno stvar pravice, vesti in ljubezni.

Skrbimo za socialno vzgojo pri vseh naših društvih in organizacijah. To velja za vse stanove; samo ljudje, ki so socialno vzgojeni, ki imajo smisel za solidarnost vseh stanov, se bodo razumeli potom tarifov in bodo znali nasprotujoče si koristim skupnim koristim podvreči. Smisel za državo, za posa-

LISTEK.

Tiholapčeva hči.

Bretonska povest. A. Le Braz.

(Dalje.)

Vsa bleda, pol v nezavesti, se je naslajala na zid in mrmrala s plahim, vznemirjenim glasom: »Toda — prosim vas — prosim vas!«

Ni bilo v moji moči, da bi bil umolknil.

»Véfa,« sem prosil — — »ne jezite se name . . . Za vas in zame je zdaj slovesna ura. Govorim vam iz najglobokejšé duše, razodevam vam najboljšé, najsvetejšé, kar je v meni . . . V mojem poklicu se ne živi brez težkih dolžnosti, brez velikih nevarnosti. Kar koli boste tudi v bodočnosti slišali o poročniku le Denmat, o enem ne dvomite nikdar — zaklinjam vas, da ste bili prva in edina ljubezen njegovega »rca!« — — —

Prekrižala je bila svoje plemenito oblikovane roke na prsih. Hotel sem jih prijeti. Sram, pravzaprav grizenje vesti sta mi branila. Zbežal sem.

9.

Kako naj vam opišem oba tedna, ki sta sledila! Hud čas je bil to v mo-

jem življenju, v katerem sem takorekoč nehal biti. Moje edino opravilo je bilo šteti ure, ki so me še ločile od tega pogubonosnega dne 15. avgusta, ki se je bližal in edini vzdrževal moje čute na višku. Zedel sem ga in se ga obenem bal. Videl sem ga, kako je včasih zagorel v plamtčih črkah pred menoj. Postal je moja fikсна ideja, moj strah. Včasih sem bil tako daleč, da sem mu dal človeško obliko. Tedaj se je dvignil nenaadoma na koncu moje postelje kakor molčéča, zavita podoba boginje usode. Ko me je ločila le še ena noč od njega, so bile ure še bolj neznosne, še bolj brezkončne. Tedaj se mi je zdelo prav zares, da ne bo dneva nikdar več.

In vendar se je zdanilo. — — — Tedaj je praznovala celo carinska uprava 15. avgust. Vse popoldne 14. avgusta sem skrbel za to, da je vsakdo, ki mi je prišel na pot, slišal glasno in jasno, da hočem svoj prazniški dopust porabiti za to, da obiščem svojo mater v Perrosu. Proti večeru sem dal poklicati Quéménerja iz stražniške sobe k sebi in sem mu izročil stotniku namenjeno, skrbno zapečateno poročilo, ki ga do tedaj nisem niti za trenutek dal od sebe.

»Važna uradna stvar je,« sem mu dejal. »Dam vam jo le za slučaj, da se v sredo predpoldne (15. je bil torek) še

ne vrnem. Lahko se zgodi, da me mati nekoliko delj časa zadrži. Če ne bom zahteval pisma pred deseto uro od vas, vzemite ga in se sami peljite v Lannion. In ne pozabite opozoriti na to, da je nujno.«

»Kakor ste zapovedali, gospod poročnik. Zahteval bom sprejemno potrdilo.«

Nenavadna iskrenost, s katero sem stisnil vrlemo podložniku roko, bi bila morala pravzaprav vzbuditi v njem začudenje; jaz na splošno nisem bil prijatelj takih stvari. Sicer ni zapazil nič nenavadnega, a moja mati — — —! Že izraz mojega obličja ji je zadostoval, da je začela slutiti kaj nenavadnega, ko sem prestopil prag malega stanovanja, ki ga je imela od očetove smrti v pritičju ene najstarejših hiš v Perrosu, ki je stala ob pristanišču.

»Nekaj se godi s teboj,« je dejala, ko me je peljala na svetlo k oknu in si popravila naočnike, da bi me bolje pregledala.

»Ej, seveda, mati, to je od tega, ker sem sedaj poročnik — — — To je vse nekaj drugega.«

»Ta, ta, ta, to si bil že, ko si me prejšnji mesec obiskal, preden si nastopil svojo novo službo, in kar se tiče odgovornosti, si jo imel tu doli ob meji

še večjo. Ne trudi se, da bi me nalagal, Julien!«

Slednjič sem ji priznal, da sem na tem, da se zaljubim.

»Toda,« sem prosil, »ne izprašuj me nadalje. Vse to so še negotovi načrti.«

»Da,« je dejala in ob tem se je pokazala zopet praznoverna Bretonka v njej — — — »vselej je nepredvidno, govorniki o stvarih, ki niso še odločene.«

Dela si je svojo veliko praznično ruto krog starih ramen in nato sva šla skupaj v cerkev, da bi bila tam sredi nedeljske oblečenih perroskih prebivalcev pri maši. Bila je vsa ponosna, da more pokazati svojega sina, dobra ženica, in večji del dneva sem moral posvetiti obiskom, ki so se mi zdeli čudovito dolgi. Šla sva k sorodnikom, prijateljem in celo daljnim znancem. Povsod sem hlinil zanimanje za najbolj bedasto govorenje. Čim bolj razburjen sem bil v notranjosti, tem veseljšega sem se kazal na zunaj. Sicer me je skoraj zabavala ironija mojega položaja. Med smehom in šalami sem mislil: Ko najdejo moje truplo, bodo morda jutri vsi ti dobri ljudje jokali ob moji krsti.

Če se je pa zgodilo, da sem v takem trenutku srečal oči svoje matere, mi je upadel pogum. — — — Ko sem

mezne stanove v državi, pravo umevanje stanovskih koristij bo tudi rodilo pravi smisel za novo davčno reformo.

Socialnim koristim pa služimo nadalje z verskonravno prenovitvijo ljudstva. Ljudstvo brez vere hiti v propast. Kdor ljudstvu vero ohrani, je storil veliko socialno delo. Na teh načelih stoji naših 470.000 delavcev, ki so organizirani v katoliških delavskih društvih, 80.000 rokodelskih pomočnikov in 200 tisoč članov v mladeniških zvezah.

Socializem je svetovni nazor, ne da se pobijati iz narodnega stališča, premagati se da samo od svetovnega nazora in zato je treba religioznih močij. Zato moramo skrbeti, da pripomoremo katoliškemu idealom do zmage tudi na socialnem polju. Enkrat nam bo svet za to hvaležen. Kako so se časi izpremenili! Danes je manšterski zmaj smrtno zadet in stranke, ki so se svoj čas strastno oklepale manšterske dogme, sodelujejo danes pri socialni reformi. Ta dogodek je svetovnozgodovinskega pomena. Kako zadoščenje bi bilo to Kettelerju, ko bi doživel, ko bi videl, da je ravno to izpremembo največ nemški katoličan provzročil! Sejmo dalje, naj bi bila tudi žetev bogata v blagoslov Cerkvi in domovini!

Papež bolan.

Z Dunaja se poroča: Semkaj došla poročila pravijo, da papež ne boluje samo na putiki, ampak tudi na ledvičkah in srcu.

Korespondent »Gazette Wicczorne« poroča iz Rima, da je papeževa bolezen opasna in njegovemu dvoru prizadeva težke skrbi. Kardinal državni tajnik Merry del Val se nasvetu, naj bi papež zrak izpremenil (šel v Benetke?) iz političnih razlogov najodločneje upira. Papež sam da je popolnoma pasiven in apatičen. Duševno je vednobolj depimiran.

»Osservatore Romano« objavlja sledečo oficijelno noto: »Nasproti od italijanskih in inozemskih listov objavljenim, deloma pretiranim, deloma fantastičnim vestem moremo zagotoviti, da se je zdravstveno stanje papeževo zboljšalo. Putična afekcija v desnem kolenu se je zelo zmanjšala in gre nazaj. Sicer pa potrebuje papež vsled vladajoče izvanredne vročine še nekaj dni počitka.«

Drugo poročilo slove: Od opoldneva 10. t. m. sem se kaže pri papežu lahko izboljšanje. Zila je močnejša, temperatura skoraj normalna in zdi se, da slabost pojemlje.

Najnovejše vesti pravijo: Izprememba spalne sobe na papeževo zdravje zelo ugodno vpliva. Sedanja spalnica je obsežna soba v drugem nadstropju vatikanske palače, koje dva okna gledata proti fronti, to je na Petrov trg. Zdravniki, ki so danes papeža natančno preiskali, so konstatirali lahko izboljšanje.

Bolezen se normalno razvija, bolečine na desnem kolenu so skoraj popolnoma izginile. V Vatikanu se demontira, da bi bil papež imel bronhični napad. Danes zgodaj zjutraj ste obiskali papeža njegovi dve sestri in sestrična in ostali pri njem do pol 11. dopoldne.

Ta poročila se popolnoma vjemajo z informacijami, ki jih je kardinal državni tajnik Merry del Val podal članom diplomatskega zbora, ki so po papeževem zdravju povpraševali in mu

ji podal roko, da jo spremim nazaj v njeno stanovanje, sva srečala na obrežju Désiréja Larsonneurja, nekdanjega krmilarja, ki je bil še sedaj dober ribič in me je že več kakor enkrat pestoval v svojih trdih, žuljavih rokah.

»Ravno prav, Désiré! Ne bo mi treba vas iskati na stanovanju. Zvečer se peljete ven, kajne?«

»Da, mali, s plimo ob šestih uri... Po večernem zvonjenju je praznik pri koncu. Jaz dovršim svojo pobožnost potem na obrežju otokov, ko bom jemal iz vode svoje ribje zaboje. — — — Ali naj te morda pustim na obrežju pri Louannecu?«

»Da, prosim, to mi prihrani polovico poti.«

»Dobro, velja. Vzajem te s seboj.« Ko se je oddaljil, se je potožila moja mati, da jo tako hitro zapustim. Moral sem ji dovoliti, da me je pokarala z malo pridigo. Kaj ni več vozov v Perrosu? — — — Zakaj nisem tega njej prepustil! — — — Ona bi bila prosila Jouana Meura, peka, da bi me peljal v svoji kočiji nazaj, in še vedno bi bilo dovolj zgodaj, če bi se pozno zvečer odpeljal, po mirni, skupni večerji. — — — Smešna misel se peljati s čolnom nazaj! In celo s kakšnim čolnom!

(Dalje prihodnjič.)

želeli, da čimprej ozdravi.

Starejša papeževa sestra Marija je uredniku »Giornale d'Italia« sledeče rekla: Papež je prenos iz zgornjih prostorov v spodnje precej dobro prestal, je pa bil, ko so ga položili v posteljo, hudo utrujen. Šepetal je, naj ga puste nekoliko samega. Ob 6. zvečer je dobil nekaj bouillona in kozarec starega portnega vina. Ponoči se je dvakrat zbudil in goreče molil. Sestre niso pri njem čule. Nevarnosti ni. Papeževa bolezen je njegova starost. Danes (10. t. m.) je bil nekoliko boljši. Dr. Pitacci se ni hotel na noben način izjaviti in je le rekel: Stanje je stacionarno. Dopoldne je bolnik použil taso bouillona in eno jajce.

Trdi se, da so zdravniki izjavili, da bi moral papež na vsak način v Castel Gandolfo, da izpremeni zrak. Seveda na to ni misliti.

Milanski listi poročajo, da so zdravniki izjavili, da je papeževo stanje kljub vsem dementijem opasno, ker zlasti njegova slabost povzroča vznemirjujoče simptome.

Druga poročila slovejo:

Putična oteklina in bronhialni katar papežu celo noč nista pustila spati. Temperatura je 37,2, žila zelo tenka. Papež ne more pljuvati, tudi se množi beljakovina.

V kardinalskih krogih so mnenja, da papež ne bo ozdravel. Napadi slabosti se množijo in so vedno daljši.

»Messagero« poroča, da so zdravniki 10. t. m. dopoldan pri obisku konstatirali, da se je papeževo stanje izboljšalo. Kljub temu se boje novega napada putike in eventualnega uraemličnega napada, kateri bi spričo sedanega papeževega stanja mogel biti nevaren. Dr. Marchiafava in Petacci, sta se eno uro pri papežu mudila in zapisala sledeči recept: aspirina 1 gr., mentola 5 cgr., kofeina 5 cgr. — Papeževe sestre so se terek vrnile iz Frascatija, kjer so se nahajale. 9. t. m. zvečer ob 6.30 sta sestri Anna in Maria in sestrična Gilda papeža obiskali in pri njem ostali do 8.30. Sestra Rosa, ki je tudi bolna, je doma ostala.

Kolera.

Novo žrtve v Trstu.

Pisalo se je, da je ognjišče kolere v Italiji in da je edino tam iskati vzroke epidemije, ki se je zanesla v naše kraje. Najbrže je ta trditve nepopolna. Ako prevdarimo obsežnost azijske kolere, potem najdemo nje brlog le v pomorskih pristaniščih. Tako v Carigradu, Benetkah, Trstu itd. Kje je pravo ognjišče, se še danes ne more sklepati. Če je v italijanskih pristaniščih več slučajev kolere, to še ni dokaz, da je tam ognjišče. V takih slučajih se more sklepati edinole na slabo profilakso in na s to zvezano škodo. Tu imamo zlasti lepo sliko v Italiji, kjer se gre za dobiček ali izgubo milijonov. Gotovo je, da skuša italijanska vlada, boječa se škode na razstavi, prikrivati slučaje kolere do skrajnosti. Do sedaj je brezdombno glavno prenašanje kolere bilo potom parnikov (n. pr. parnik »Oceania«). Dokazano je pa, da italijanska vlada prikriva epidemijo v svojih mestih, kar je vredno vse obsodbe.

Z ozirom na boj proti tej morilni epidemiji smemo reči, da je avstrijska vlada največ storila. Dočim je bil Carigrad pozneje okužen kot Trst, je tam mnogo večja mortaliteta kakor v Trstu, dasi bi morala biti turška vlada že davno pozorna na posledice kolere. V Carigradu je povprečnih morbiditetnih slučajev 15 na dan, od teh 70% smrtnih. To je najboljši dokaz o brezbrizni mladoturški vladi!

V Trstu je sedesaj uradno konstatiranih 26 slučajev azijske kolere, nešteti oni ljudje, ki so bili stavljeni vsled previdnosti pod zdravstveno nadzorstvo.

V teku zadnjih 24 ur so v Trstu umrle štiri osebe, od katerih tri na konstatirani azijski koleri, četrta pa na nedokazani hitri, vendar pa koleri podobni bolezn. Umrli so: 54 letni kmet B i e k e r v bolnici sv. M. Magdalene; dveletni sinček finančnega respicienta, Rudolf T s c h a b i n t s c h e r in v koperski okolici Antonia Novel, stara 31 let.

Pokojni Rudolf Tschabintscher je bil sin fin. respicienta, ki je nameščen v Zerminu v koperskem okraju. Z ozirom na nevarni položaj je oblast postavila pod kontumac 10 finančnih stražnikov v Zerminu, med katerimi so našli 28 letnega Eugena Maurig, ki je doma iz Gorice, kot bacilonosca. Slednjega so prepeljali v pomorski lazaret.

V Bertokih, tudi v koperskem okraju, je obolela Karolina Kocjančič, pri kateri je bakteriološka preiskava konstatirala azijsko kolero.

Umrla pa je tudi neka Marija de Grassi, vendar pa pri njej ni bila ugotovljena azijska kolera, dasi so zdravniki o svojem pareru še v pomislekih.

Hiša na koleri obolele Kuret iz Bertokov, katera je bila prepeljana kot okužena v pomorski lazaret, ž njo vred pa v opazovalnico njen soprog in hlapec Jakob Kozjan, je zastražena po žendarmiriji.

Kolera se je v Bertoke brezdomno zanesla iz Trsta. Pokojna Antonija Novel je bila namreč dan za dnevom v Trstu in na trgu Ponterosso prodajala sadje in zelenjad.

Čuje se, da namerava mestni fizikat za nedoločen čas prepovedati trženje na trgu Ponterosso, vendar pa ta vest uradno še ni potrjena.

Iz bolnice Sv. Magdalene so izpustili soprogo rokovičarja Hoschek, katera je nosila bacile. Sedaj ni na njej nobene nevarnosti.

Municipalni higienni urad je odredil, da se ob prvi priliki prime Michaelo Kocjančič, mater Karoline Kocjančič, in njeno spremiljevalko Antonijo Kezlon, ker sta bili skupno z Karolino Kocjančič v neposrednih stikih s pokojno Antonijo Novel. Omenjeni dve ženski pridete skoro vsak dan v Trst prodajat zelenjad. Ko ju pooblaščen organ izsledi, boste stavljeni pod zdravniško nadzorstvo v bolnici Sv. M. Magdalene.

V bolnico so sprejeli v svrhu preiskave tudi Ivano Batič, ki je stregla pokojnemu Rudolfu Tschabintscher. Preiskava pa je ostala negativna.

V Škofljah je obolela Frančiška Paciglav pod sumljivimi znaki. Bolnica je bila v gostilni »Spagnoletto« št. 133 v Škofljah. Gostilno so zapli ter pustili na licu mesta orožniško stražo.

Odhod tržaške garnizije k vajah se je začasno odpovedal.

Boje se tudi, da ne bi se z izkrivalnimi manevri od dalmatinski obali zanesla kolera in se bavijo z mislijo, jih odpovedati.

V Zadru je v predmestju Borgo Erizzo umrl otrok nekega pismonoše na znakih kolere.

V Hamburgu so preiskali kapitana iz Peterburga doše ladje »Cordelia« in šest žensk. Dognali so, da kapitan in njegova žena nista na koleri bolana.

V Carigradu se je 9. in 10. t. m. pojavilo 31 slučajev kolere, od teh 21 smrtnih.

TUDI CONRAD GRE?

Z Dunaja se poroča, da ne bo odstopil samo vojni minister baron Schönauich, ampak tudi šef generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf. Conrad je preveč impulziv in zlasti z ozirom na prijateljsko razmerje, ki je mora Avstrija gojiti do Italije in narobe, na svojo mesto ne spada.

HOMATIJE V PORTUGALU.

V Portugalu je vse narobe. Na deželi se vrše boji med vojaštvom in prebivalstvom, ker se slednje upira inventarizaciji cerkvenega premoženja.

Potem so republikani sami med seboj needni. Sedanja provizorična vlada se mora namreč pravkar izpremeniti v definitivno, o čemur bo sklepala novoizvoljena zbornica. Gre se pa za predsednika, ker sedanjega ne marajo. Ljudstvo je v Lizboni zato pred parlamentom demonstriralo, a so je razgnali vojaki.

Ekskralj Manuel je dvornemu osebju njegove rajne stare matere Marije Pije iz Anglije pisal, naj mu ostane zvesto in na razpolago, ker da upa, da v najkrajšem času zonet zavzame prestol.

ALBANCI ŠE NE MIRUJEJO?

Laški odbor »Pro Albania« v Rimu je dobil včeraj zvečer naslednjo brzojavko iz Belgrada: Povejte svetu kot protest proti brezčastni evropski diplomaciji, da so Albanci, ki so pobegnili v Črnogoro, takorekoč prodani. Mi v Albaniji se bomo neprestano dalje borili z odločno voljo priboriti si pravo svobodo ali pa umreti. Za centralni odbor: Ivanai.

Dnevne novice.

Pravaška zborovanja in sklepi. Stranka prava v banovini in Starčevićeva stranka prava sta imeli 10. t. m. v Zagrebu strankini konferenci, na katerih je bil soglasno sprejet naslednji sklep: »Strankin svet odobrava odbovno delo za volivno kooperacijo in sklene, da ima stranka v vsem svojem delu v saboru in izven sabora stati strogo na stališču državnopravnega programa iz leta 1894. In voditi najstrožji boj proti vsaki nagodbeni vladi in vsaki nagodbeni stranki. Zaradi tega obsoja stranka tudi sedanji ne-

ustavni in protinaradni režim in obžaluje, da hrvaška ljudska kmečka stranka in hrvaško-srbska koalicijska po najnovejših nagodbenih neuspehih nista hoteli opustiti nagodbenega stališča, ki vodi do takega režima.«

+ Vatikan v — Knafljevi ulicah.

Najboljše informirani list na celem jugu je kakor znano »Slovenski Narod«. On ve, da bo papež umrl, ve tudi, kdo bo njegov naslednik, namreč kardinal Rampolla, ve pa tudi, da bo odletel kardinal Merry del Val, samo tega ne ve, kdo bo naslednik državnega tajnika. Ve pa, da se kardinali že zdaj pogajajo in celo že prepirajo, kdo bo novi papež. — Take duhovite reči se bero v »Slovenskem Narodu« včerajšnjega dne.

+ Pospeševanje živinoreje. C. kr.

poljedelsko ministrstvo je izdalo poročilo o uporabi fonda za pospeševanje živinoreje za leto 1910. Določilo se je pet milijonov, od teh odpade na Kranjsko 133.442 K, od katerih se je dozdale izdalo 85.101 krono, ostane porabljenih 48.341 K. Porabil se je izdani znesek: za živinorejo 69.600 K, za pašništvo 15.000. Izročil se je denar večidel deželnemu odboru, ki ga je porabil posebno za nakup plemenskih krav in telic, za premiranje goved in nakup ter oddajo plemenskih prašičev. Nadalje so se deželnemu odboru gotovi v interesu pospeševanja živinoreje, zlasti nakupa bikov storjeni izdatki povrnili. Manjši znesek je c. kr. poljedelsko ministrstvo rezerviralo za premiranje vzornih hlevov.

+ Deželna zveza za tujski promet

na Kranjskem. Kakor se nam poroča, je prevzel predsedstvo deželne zveze gospod dvorni svetnik Fran pl. Šuklje, deželni glavar vojvodine Kranjske.

+ Vprašanje. V liberalnih listih se

zadnje čase večkrat bere, da se v Pragi polagajo temelji slovenske visoke šole in izvršilo se je tudi neko imenovanje, ki kaže, da se od gotove strani res na to dela, tako da znamo v kratkem času stati pred izvršenim dejstvom. Z ozirom na to pa, da je večina slovenskega ljudstva odločno zoper to, da bi se koncentrirala slovenska dijaška mladina v Pragi in da bi se ondi izkuhali profesorji za našo bodočo univerzo, si vsojamo merodajne kroge vprašati, ali vedo, kako je s to zadevo? Kar na skrivej se fabricirajo liberalni docenti in delajo priprave, ne da bi imeli tu besedo tisti ki so poklicani v imenu slovenskega ljudstva govoriti. Mi smo že enkrat izjavili, da Prage ne kot sedež ne kot pripravilnico slovenske univerze nočemo.

— Iz deželnega odbora. Dr. Lampeta teden dni ne bo v uradu.

— Poučno potovanje slavonkih kmetov. Hrvaško - slavonka kmetijska družba v Osjeku priredi začetkom prihodnjega meseca poučno potovanje tam. kmečkih gospodarjev na Ogrsko.

— Odredbe proti koleri. Goriška

Sokolska župa naznanja, da hrvaška vlada zahteva od vsakega udeleženca sokolskega zleta s Primorskega, da se poprej podvrže v Zagrebu tridnevni kvaranteni. Predsedstvo torej priporoča, da Sokoli s Primorskega izlet v Zagreb za letos opuste.

— Draginja v Zagrebu. Radi nava-

la tučev v Zagreb je ondi silna draginja. V hrvaških listih se nekdo pritožuje, da je moral v Zagrebu za sobo plačati 20 K na dan, za kavo in kruh pa 52 vinarjev.

— Hrvatsko-slovenski pedagoško-

katehetski tečaj v Zagrebu. Tretji dan tečaja je bil najbolj živahen, ker so bila predavanja taka, da posegajo bolj v šolsko prakso. Omenjamo predvsem tehtovito razpravo prof. dr. Demšarja: »Resnica nad vse.« Simpatični nastop g. profesorja in pa temeljito ter obenem stvarno obdelano važno moralno vprašanje je zbudilo dolgočasno priznanje. Sploh treba priznati, da so vsi trije slovenski govorniki častno zastopali slovensko katehetsko društvo in dosegli splošno odobravanje. — Z največjim zanimanjem pričakujejo udeleženci enakih tečajev praktičnih nastopov. V četrtek je imel prakt. katehezo dr. Juraj Cenkič, ki pa ni pokazal tega, kar smo pričakovali. — Pri drugem obiteljskem večeru je nastopil referent A. Čatež. Snov »Mens sana in corpore sano« je bila kaj primerna za tak večer; žal da tudi to pot ni bilo dovolj tistega občinstva, ki mu je bilo predavanje namenjeno. Vendar pa moramo na splošno reči, da se je tečaj dobro obnesel. Brez koristi za katehetsko stvar ne bo; če drugega ne, navdali smo se z novim oduševljenjem za vzvišeni poklic. — Zborovanja so bila zaključena s slavnostnim banketom, ki ga je oskrbel po bogatem znanju, po ljubavi do Slovencev ter po velikiodušni darežljivosti znani bivši vseučiliški profesor, sedanji kanonik dr. Feliks Suk. Povabljeni so bili tudi

svetni udeleženci, med njimi vseučiliški profesor dr. Julij Golik, ki se je ves čas udeleževal razprav, pa z modro besedo posegal tudi v diskusijo. Dvakrat je govoril tudi pri banketu ter pokazal ne samo bogato znanje, ampak tudi iskreno krščansko prepričanje ter posebno ljubezen do katehetov. Banke-tu je prisostvoval tudi nadškof-koadiutor dr. Bauer ter drugi odličnjaki.

— Naj bo na tem mestu izrečena presrečna zahvala zlasti vsem onim hrvaškimi gg. kolegom, ki so se opzrtvovali in trudili, da so osobito slovenskim sobratom oslajšali vroče dneve bivanja v Zagrebu. Na svidenje!

— **Samoumor v Pulju.** V sredo dopoldan se je na svojem stanovanju v Pulju ustrelil mornarični kanclist Ant. Pöschl. Doma je bil na Nižjem Avstrijskem in bi se imel ravno ta dan poročiti. Domneva se, da so gnale slabe gmotne razmere v smrt.

— **Pes odkril zločin.** V Batajnici pri Zemunu je neka 17letna dekla povila nezakonsko dete, je zadušila in nato pokopala na vrtu svojega gospodarja. Njenega stanja ni prej ne posej nihče opazil. Tu pa pride domači pes glasno lajajoč in s krvavim in od zemlje umazanim gobcem k gospodarju, ki mu takoj sledi. Pes se je ustavil na mestu, kjer je zavohal mrtvo dete in je izkopal ter ogrizel. Dekla je zločin takoj priznala.

— **Slovenec ponesrečil v Ameriki.** V Burdine, Pa., se je ponesrečil v premo-gokopu rojak John Vertačnik, zlo-milo mu je levo nogo pod kolonom in se nahaja sedaj v bolnišnici v Pitts-burgu.

— **Slovenska poroka v Ameriki.** V Jolietu sta se poročila 24. julija Niko-laj Klepec in gospica Ana Jaklič, oba iz podzemeljske fare.

— **Iz Rožne doline.** Neka mlečno-zoba družba »Jutrove« izobrazbe — kakor se sliši, je ta lepa družba iz Tržaške ceste — hodi sem že nekaj noči proti jutranjim uram rjovet in tulit. Ko ti divjaki celo naselbino zdrami-jo, se ustavijo pred znanim rožno-dolskim vinotočom čez ulico ter se tam prav nesramno norčujejo iz nabožnih pesmi, kakor tudi iz cerkvenih obredov. Ogorčeni smo nad takim nesramnim početjem. Vprašamo samo to, li ima ta vinotoč dovoljenje, tem kalivcem miru v nočnih urah pijačo prodajati? Poskrbeli bomo, da se jim ne bode več zljubilo ponoči k nam zahajati in nočni mir kaliti. Vsak, ki je cel dan zaposlen z rokami ali duševno, želi si mirnega počitka osobito v jutranjih urah. Opozorili bi gg. orož-nike iz Viča na to, da se malo pobri-gajo.

— **Velika plavalna tekma na Bledu.** Kakor se nam poroča, priglasili so se do sedaj prvi avstrijski sport-ni klubi, in sicer odpošlje dunajski plavalni klub, ogrski iz Budimpešte, češki iz Prage in nemški iz Gradca svoje matadorje. Častna darila so poklonili: g. baron Fr. Born, predsednik kranjskega avtomobilnega kluba; eks-celencja Maks pl. Fischer, cesarski ru-ski državni svetnik iz Tiflisa; g. dr. V. Krisper, odvetnik in član ravnateljstva deželne zveze za tujski promet; gospa hotelirka Valtrina na Bledu; damski komite na Bledu; občina Bled in zdravi-liška komisija, torej sedem častnih daril, kar bode nudilo gotovo mnogo privlačne sile pri tekmovanju. Poleg tega se obdaruje prve tri zmagovalce vsake točke še s srebrnimi plaketi, ki jih je jako okusno izvršila znana ju-velirska tvrdka. Ker je za Ljubljana-nc ne izlet na Bled jako priljubljen, opo-zarjamo že danes na to tekmo, ki se vrši v nedeljo, 20. avgusta t. l.

— **Streljani v veselici.** Na plesnem venčku, ki so ga v Sarajevu priredili židovski abiturienti, je nek dijak z re-volverjem streljal na neko damo in jo na roki ranil. Priskočili so tovariši, a je streljal tudi nanje in dva ranil. Bil je ljubosumen. Sedaj je na varnem.

— **V zagrebškem orfeju** so se zadnji čas producirale ženske rokoborke, in sicer neka Poljakinja in neka Nema-ka. Dne 7. t. m. je pa prišlo do veli-kega škandala, ker je v borbi Poljaki-nja začela Nemko obdelavati z — zob-mi, nakar sta se začeli pretepati. Raz-sojevalec ju je hotel pomiriti, a Polja-kinja je za to nemilo oklofutala ter pobegnila.

— **Utopljenec v bleškem jezeru,** o katerem smo pred dnevi poročali, je 26 let stari mesar Janez Varl iz Kroepe.

— **V konurzu** je Gabriel Karin, trgovec na Vinici.

— **Tatvina med železniško vožnjo.** Med vožnjo iz Prestranka v Sežano je slekel vsled velike vročine nek gospod telovnik, v katerem je bila ura in zlata verižica. Odložil je tudi ročni kovčeg s perilom, v katerem je bilo par zlatih naočnikov in par ključev. Vse te reči

pa so mu ukradli neznanj tatovi, dasi so bili v vozu še trije potniki, a niso ničesar opazili.

— **Nevihta** se je zbirala včeraj nad Trstom. Začelo je bliskati in grmeti, toda dežja ni bilo veliko. Nebeški ogenj je oblake razgnal in posušil še tisto malo, kar se vsulo. Okoličani bodo imeli vsled suše veliko škodo.

— **Mažarsko gledališče v Osjeku.** Nek budimpeštanski gledališčni ravnatelj je prosil za dovoljenje, da sme s svojo družbo prirejati predstave v Osjeku.

— **Požar.** V skladišču št. 26 A v Trstu je izbruhnil požar vsled eksplozije. Začelo je goretj žganje in spiriti. Škoda znaša okoli 2000 K. Požar, ka-terega so kmalu udušili, je baje nastal vsled goreče vžigalice.

— **Tatvina.** 52letni težak Ivan Gomizel, uslužben pri tvrdki Ronigo v Trstu, je bil aretiran, ker je nekemu uradniku te tvrdke ukradel iz suk-njiča denarnico s približno 40 K, ka-tere je potem zapil.

— **Narodnost šolskih otrok na Hrvaškem** je bila l. 1908/1909 in 1909/1910 razdeljena tako-le: Hrvatov in Srbov 179.016—183.791, Slovencev 232—208, Čehov 3020—2997, Slovakov 2089—2052, Rusinov 867—852, Mažarov 8712—9342, Nemcev 12.916—13.222 in raznih drugih 227—208. Te številke so na prvi pogled zanimive, ker kažejo, da so poleg razmerno neznanega prirastka hrvaških otrok znatno napredovali Nemci in Mažari, vse nedomače slovenske narodnosti pa odločno nazadovale. Šol je bilo l. 1909/1910 1485 hrvaških, 4 slo-vaške, 24 nemških in 65 ma-žarskih!

— **Kuharski in servirni tečaj v Kamniku.** Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Kamniku priredi letos v mesecu novembru kuharski in servirni tečaj. V ta tečaj se sprejemajo učenke iz gostilničarskih krogov v starosti od 16 let naprej. Sprejemajo se tudi take učenke, ki se nameravajo posvetiti gostilničarskemu stanu. Dotične gospe in gospodične, ki se nameravajo udeležiti tega tečaja naj se nemudoma prijavijo gostilničarski zadrugi v Kamniku, naj-kasneje pa do 18. avgusta t. l. Prvi po-goj za vspeh gostilničarske stroke je vsestranska strokovna izobrazba. Zato je želiti, da se temu pozivu odzove ta-koj zadostno število udeleženk. Ker se zamore pripustiti na ta tečaj le do 20 učenk, naj se ne čaka s prijavo do zad-nega dne.

— **Hrvaški učitelji** so v znak protesta, da se ne sanira njih bednih gmotnih razmer, sklenili pasivni odpor ter se ne udeležujejo nobenih narodnih priredi-tev. Vsled tega so bili tudi dohodki otroškega dne letos manjši nego lani, odpovedati se je morala čebelarska razstava itd. Dovoljena 100dstotna dra-ginjska doklada je z ozirom na majh-ne plače učiteljstva skoro brez po-mena.

— **Društvom, ki nastopajo v različ-nih krajih,** se nudi prilika nabaviti si močan železen raztezen in skrčljiv oder, ki drži tudi 120 pevcev in še več. Postavi se ga kamorkoli. Visokost naj-višje 4 m, najnižje 2 m 70 cm; dolgost od 3 m do največ 6 m; visočina poda najnižja 50 cm, potem 75 cm in najvišja 1 meter. Stal je 1400 kron; prodalo bi se ga za samih 550 kron, ker se društvo razide. — Vse podatke in pojasnila v Čitalnici v Kopru (Istra). Tam se tudi ogleda, kdor ga želi videti.

— **Nemci na Hrvaškem** so že tako daleč, da se hrvaška vlada ob volitvah z njimi dogovarja, to se pravi, dela z njimi kравje kupčije na račun hrvaškega naroda. To izhaja jasno iz član-ka v »Deutsches Volksblatt«, ki izha-ja v Rumi; v članku se ostro napada Tomašičeva vlada, češ, da se Nemci ne bodo več dali od nje voditi za nos, marveč da topot zahtevajo j a m s t e v pred volitvami.

— **Čudovita rešitev.** 7. t. m. je z ograje v savskem kopalnišču v Zagrebu padel v vodo nek 12leten deček in voda ga je takoj potegnila pod splav, na kate-rem stoji kabine. Vsi so mislili, da je deček zgubljen, ker bi se v enakem po-ložaju niti odraščeni izurjen plavač skoro ne mogel rešiti; toda po nekaj grozopolnih sekundah se deček na za-padnem bregu živ prikaže izpod spla-va. Rešitev je tembolj čudovita, ker deček ne zna prav nič plavati in so smrtno nevarni tudi žebli, ki mole iz lesa. Ko so ga prenesli na suho in ga okrepčali, je deček izjavil, da se nikdar več ne gre kopat v Savo.

— **Šolo za policijske pse** namerava v Vukovaru otvoriti zagrebški policijski detektiv Rudolf Dombaj, ki je v Welsu prisostvoval dresuri dveh psov zagreb-ške policije in mu je sedaj poverjena izučba policijskih psov. Orožniško po-veljstvo v Zagrebu bo takoj izročilo nek-ak ps v dresuro za uporabo v orož-niški službi.

— **Samoumor domobranca.** V Dubrov-niku se je ustrelil domobranec kuhar Miha Banjo. V neki prodajalni je men-da za šalo vzel salamo, a jo takoj vrnil; no, tovariši so mu zapretili z ovadbo. Tega se je ustrašil in se ustrelil.

— **Velik nov parobrod za Dubrovnik.** 8. t. m. je iz Newcastle na Angleškem dospel v Dubrovnik velik nov tovorni parobrod »Izgled«, last kapitana Rači-ča i. dr. Blagoslov se je izvršil po sve-čanem starodubrovniškem načinu. To je eden najhitrejših tovornih parobro-dov naše monarhije. Kapitan mu je Anton Antić iz Bakra.

— **Fuzija bosenskih mohamedanskih strank** se je po večdnevnem posveto-va-nju izvršila. Nova stranka se imenuje »Ujedinjena muslimanska organizaci-ja«, glasilo pa, ki bo izhajalo namesto sedanjega »Musavata«, nosi naslov »Zeman« (»Čas«). List bo izhajal tri-krat na teden. Stranka je sklenila osnovati velik osreden denarni zavod. »Hrvatski Dnevnik« fuzijo pozdravlja.

— **Posojilo Sarajeva in Mostara.** Sa-rajevska mestna občina najame 5 mili-jonsko posojilo, ki ga uporabi za zgrad-bo vodovoda, kanalizacijo, uredenje cest in ulic itd. Zanimivo je, da bo od-plačevala posojilo, ki ga vzame na amortizacijo tekem 50 let, brez vsa-kega povišanja doklad, kajti mestni dohodki so od leta 1909. tako povoljni, da bo iz viška istih zmagovala novo breme. — Tudi glavno mesto Herce-govine, Mostar, najame za razne inve-sticije 1.500.000 K.

— **Ribolov v Dalmaciji** se je zadnji čas jako poslabšal; spomladi je bilo obilo raznih rib, sedaj pa je morje ka-kor mrtvo — ribe so nekod izginile. Ri-biči so v stiskah, ribje tržnice prazne in tovarne za izdelavo ribjih konserv več ali manj brez dela.

— **Hrvaške železnice in julianske šole.** Osješka »Narodna Obrana« poro-ča: Te dni sem se peljal z železnico preko Krdije; na moje začudenje ustavljal se je vlak zaporedoma kar sredi proge, kjer ni bilo videti ne kake postaje ne kake čuvajnice. Vprašam, kaj to pomeni? Pa mi povedo, da se vlak ustavlja radi posameznih otrok, ki hodijo v najbližjo mažarsko julian-sko šolo! In res sem videl, kako so iz-stopali po eden, dva ali trije. Prihod-njič sem se peljal zjutraj in res: tudi sedaj se je vlak enako ustavljal ter sprejemal otroke, ki so šli v šolo. Zve-del sem, da se otroci vozijo popolnoma brezplačno. No, pa naj bi že bilo — ko bi ta dobrohotnost nasproti šolski mla-dini veljala tudi za Hrvatve. A temu se-veda ni tako, kar dokazuje naslednji konkreten slučaj: Iz Londžice hodi nek-aj hrvaških otrok v hrvaško šolo v Našicah. Ko so stariši videli, kako lepo se vozijo v šolo julianski otroci, so po-slali na železniško upravo prošnjo, da se tudi njihovim otrokom nakloni tako dobroto. Dobili so odgovor, da to ni mo-goče, le eno tretjino cene bi se jim lah-ko popustilo. Ko so se Hrvatje nato sklicevali na mažaronske otroke, se jim je odgovorilo, da se morejo njihovi otroci enako voziti, ako jih vpišejo v juliansko šolo!

— **Novo župno cerkev sv. Blaža** so za-čeli zidati v Zagrebu na voglu Prilaza in Primorske ulice. Cerkev bo služila tudi kot garnizijska cerkev.

— **Razglas o sprejemu gojenk v go-spodinjsko šolo c. kr. kmetijske druž-be kranjske v Ljubljani.** Meseca oktobra se otvori štirinajsti tečaj gospo-dinjske šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz re-da sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloju poleg Marijanišča na Spod-njih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnjanja z bol-niki, spisja in računstva vse one pred-mete, ki jih mora umevati vsaka do-bra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, ši-vanju (ročnem in strojnem), pranju, li-kanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnar-stvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega je-zika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu za-dosti privadijo nemškemu jeziku. Go-jenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljava, perilo, to je sploh za vse, 30 kron, ali za ves tečaj 330 K. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pis-mo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 10. septembra t. l. glavne-mu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

— **Oddaja del.** V smislu razglasa v »Osservatore Triestino« od 14. avgusta 1911 se odda za uradni okraj c. kr. državno-železniškega ravnateljstva v Tr-stu za leta 1912 do 1914 konfekonfra-

nje uniform in dobava krznarskega blaga potom javnega razpisa. Ponudbe (cenike) je vložiti najkasneje do dne 10. septembra 1911, 12. ure popoldne pri glavni pisarni c. kr. državno-železniškega ravnateljstva v Trstu. Pogoji in drugi pripomočki so pri navedenem c. kr. drž.-žel. ravnateljstvu v Trstu, od-delek II., na upogled, se tam dobe in se jih tudi dopošlje, če se poštino na-prej pošlje.

Štajerske novice.

— **Šinoda.** V cerkvi sv. Alojzija, oz. mariborski bogoslovnici se bode vršila od 28. avgusta do 1. septembra t. l. škofijska sinoda, pod vodstvom knezoško-fa dr. Mihaela Napotnika.

— **Štajerski deželni zbor.** »Pius-korrespondenz« priobčuje glede na ve-sti, da se hoče vlada prizadevati za delozmožnost štajerskega deželnega zbora v jeseni, iz krogov slovenskih po-slancev sledeči dopis: Z ozirom na v javnosti z vsó gotovostjo izrečeno trdi-tev, da je med nemškimi in slovenski-mi poslanci na Štajerskem že vse po-ravnano, je treba, da ne bodo mero-dajni krogi še delj vztrajali na svoji zmoti, poudariti, da se je situacija gle-de na štajerski deželni zbor le še bolj poostrila. Slovensko ljudstvo na Spod-njem Štajerskem je obstrukcijo skozi-nskozi odobrilo, kar dokazujejo zlasti zadnje državnozbornske volitve, nadalje pa deželni odbor in deželno kmetijsko društvo slovenski del dežele tako pri-krajšujeta, da je treba na ustanovitvi kulturnega sveta za slovenski del slej-koprej najodločneje vztrajati. Slovensko ljudstvo na Štajerskem zahteva pa tudi v šolskem in drugem oziru popol-no enakopravnost z nemškim. Končno pa Slovenci ces. namestniku ne zaupa-jo. Vsled tega na mirno zasedanje ni misliti.

— **Školera v krško - rajhenburškem-leskovškem okraju?** Poroča se nam, da se je pojavil slučaj kolere v okraju Krško-Rajhenburk — Leskovec. Glavarstvo v Brežicah je ukazalo zapreti brežiški most čez Savo in Krko in je nadaljni promet v tem okraju ustav-ljen.

— **Centralno pokopališče v Maribo-ru.** V ponedeljek 7. avgusta se je vršila komisija radi novega mestnega pokopališča. Mnenje občinstva je bilo raz-cepljeno glede mesta novega pokopali-šča. Komisija, v kateri so bili poleg drugih tudi mil. g. kanonik in dekan Fr. Moravec, P. Kalist Heric in vodja okrajnega glavarstva v Mariboru, ba-ron Neugebauer, je sklenila, da se na-pravi novo pokopališče na Teznu ob ptujski cesti. Obsegalo bo 20 oralov zemlje.

— **Oče in sin zgorela.** V Adriancih je gorelo poslopje kmetovalca Franceta Luci. Posestnik je planil v ogenj, da reši živino, pri tem je pa dobil take ope-kline, da je umrl. V ognju je zgorel tudi njegov petletni sinček, ki je planil za očetom v ogenj.

— **Umrla** je v Mariboru profesorje-va soproga gospa Natalija Spintre ro-jena Scaria.

JADRANSKA ŽELEZNICA IN SRBIJA.

Porta je poslala belgrajski vladi noto, v kateri naznanja, da je podpisa-la konvencijo železnice Donava-Ja-dransko morje ter pristavlja, da sma-tra to železnico za jamstvo srbsko-tur-škega prijateljstva.

ODKRITJA O NAČRTIH PORTUGALSKIH MONARHISTOV.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Liz-bone: Na krovu angleškega parnika »Aroyuaya« so prijeli portugalskega jezuita Joav Heuriqueza. Prišel je iz Viga in se je nahajal na poti v Brazili-jo. Iz listin, ki so jih pri njem našli, iz-haja baje, da je zaupni tajnik vodje monarhistnega gibanja Pavia-Concei-rosa. Imel je pri sebi natančen načrt, ki vsakemu posameznemu in imenoma navedenemu monarhistu določa pri vpadu iz Španije na Portugalsko nje-govo vlogo. Posebnega pomena je, da so prišla tako na dan imena monarhi-stičnih častnikov. Henriquez je imela nalogo v Braziliji najeti 20 milijonov posojila — enaka vsota se je že preje dvignila — za nabavo križaric, topov, pušk i. dr. Seveda je stvar dvignila ve-liko prahu.

RUSIJA IN KITAJSKA.

Uradno in neuradno časopisje pri-naša dan za dnem poročila o ojačenju ruskih vojaških posadk na meji. Velik del moderno organiziranega vojaštva čilске pokrajine je odšel v Mandžurijo. V kitajskih vladnih krogih so mnenja, da hoče Rusija z dovajanjem vojaštva na mejo, pritiskniti na Kitajsko radi spremembe pogodbe iz leta 1861.

Ljubljanske novice.

Ij Ljudski oder S. K. S. Z. se je večeraj prvičkrat s svojimi dekoracijami predstavil občinstvu, ki je napolnilo dvorano, galerijo in stranske prostore. Vtis je bil velik. Kdor je večeraj videl scenični aparat, moral je priznati, da Ljudski oder nastopa svojo pot v novem domu z najboljšimi predpogoji. Vse je kazalo o skrbnem vodstvu, ki z ljubeznijo in požrtvovalnostjo služi stvari. Obljubljeno nam je o večerajšnjem večeru obširno poročilo, za danes naj zadošča, ako konstatiramo, da se tudi uradni list v današnji svoji oceni pridružuje splošni sodbi, da so scene-rije »Ljudskega odra« večinoma lepše kot one deželne gledališča.

Ij Slovenski Orii med Čehi. Danes popoldne se je odpeljalo 12 slovenskih Oriov z zastavo S. K. S. Z. na češki katoliški shod v Olomuc. Na Dunaju se jim pridružijo deputacije slovenskih katoliških akademskih društev »Danice«, »Zarje« in »Dana«.

Ij Podporno društvo organizatorjev in pevovodij je imelo večeraj popoldne v Rokodelskem Domu svoj občni zbor, ki je končal z izvolitvijo novega odbora, kateremu materuje g. Stanko Premrl. Debate o materialnem stanju, posebno o starostnem zavarovanju organizatorjev se je udeležilo poleg gg. dr. Kimovca in Premrla, dalje g. Hladnika, kateri je na odkritosrčen in prijazen način pojasnil neka pred leti nastala nesporazumljenja, in dosedanega predsednika g. Rusa še več gg., ki so vsi povdarjali eminenten pomen organizacije. Dosegla se je enotnost in solidarnost, ki si je dala neprisljano duška v aklamatoričnih klicih na prvomenovane gospode. Zanesljivo se zamore upati na preporod društva v rokah tako vztrajno marljivega gospoda predsednika kot je Stanko Premrl. Koristi bodo materialne in moralne. Oboje so temu stanu zelo potrebne, ker bo z obema rastla samozavest in pridnost, uspeh na znotraj na zunaj, ž njimi ugled. Gotovo je, da se bo v tem smislu in s tem smislom dvignilo naše glasbeno življenje tam, kjer ima svoje zdrave in najboljše korenine.

Ij Vojaške vaje in zdravje. Govori se, da je med ljubljansko garnizijo več slučajev tifusa, posebno baje med Belgijci. Med Belgijci je, kakor se govori, umrl tudi neki vojak na sumljivih znakih kolere. Dolžnost oblasti bi torej bila letos opustiti vojaške vaje, ker sicer bi bila lahko vsa Notranjska okuzena.

Ij Strela je treščila danes okoli 2. ure popoldne, ko se je vtila močna ploha, v kozolec posestnika Vrhovca v Vodmatu. Kozolec stoji za mestno ubožnico. Na lice mesta došli ognjegasci so v nekoliko minutah ogenj pogasili. Pogorelo je dva in pol štanta žita.

Ij Več dobro ohranjenih lesenih pultov se ceno proda. Pojasnila daje tajništvo S. K. S. Z. v Ljubljani, Ljudski Dom. Na ugodno priliko opozarjamo zlasti tamburaške zbere in godbene klube.

K UPORU NA ŠPANSKI VOJNI LADJI V TANGERSKEM PRISTANIŠČU

se poroča o uspehih preiskave naslednje: V noči od 1. na 2. avgusta je s klicem: Zivela republika! zavzelo most križarice »Numantia« 20 oboroženih mornarjev. Podčastniku, ki je stal pri krmilu, so zagrozili s smrtjo, ako se gane. Prišla sta zraven dva druga podčastnika, katerima se je posrečilo s prošnjami in grožnjami pregovoriti upornike, da so položili orožje. Hitro so zbudili častnike in ostalo moštvo, nakar so upornike uklenili v železje. Častniki so dobili vtis, da je bil velik del mornarjev zapisan med upornike, da so se pa zadnji hip premislili. Dotična križarica je bila edina španska vojna ladja v Tangerju in zarotniki so računali, da si osvoje ladjo, potem pa z njo odplujejo v Valencio in Barcelono ter tam proglase republikansko revolucijo. Ko je bil upor zadušen, se je križarica vrnila v Kadiks, ker zahteva španski zakon, da se taki slučajji sodijo v oni luki, kamor ladja spada. Po nekaterih poročilih je vojno sodišče vse upornike obsodilo na smrt, vladi blizo stoječi listi pa poročajo, da je bila le ena smrtna obsodba, ostali uporniki pa so obsojeni v dosmrtno ječo. Ta slučaj vojaškega upora je sad protimilitarnega gibanja, ki ga zadnji čas netijo socialni demokrati pod pretezo protesta zoper možno maročansko vojno. — Na krovu vojnih ladij »Catalonia« in »Estremadura« so našli nepredpisano orožje, znamenje, da gre za jako razširjeno zaroto. — Z druge strani se poroča, da je preiskava o uporuh na »Numantiji« odkrila taka

dejstva, da bo mnogo mornariških častnikov radi zanemarjanja službenih dolžnosti odpuščenih. Na ladji so se leto in dan trpeli republikanski časopisi, ki so jih čitali tudi častniki. — Ministrski predsednik Canalejas je izjavil, da je vojno sodišče imelo prvo sejo radi upora na »Numantiji«, da pa bo treba še mnogih sej, ker se je pokazalo, da je imela zarota velik obseg. Dognano je, da stoji za uporom republikanski elementi. Nek mornariški častnik je poslal mornaričnemu ministru pismo, v katerem ugotavlja, da je bilo 100 mornarjev zapletenih v zaroto, 20 se jih je upora aktivno udeležilo. Nameravali so razobesiti republikansko zastavo.

Telefonska in brzojavna poročila.

KONFERENCA PRAVAŠEV.

Zagreb, 11. avgusta. Na večerajšnji konferenci pravašev so se storili ukrepi, mereči na to, da stranka prava nastopa nasproti vladi in drugim strankam kot enotna stranka. Sklepi skupnega odbora so obvezni za pravaše vseh dežela. Osnoval se bo odbor, v katerem bo Hrvaška in Slavonija reprezentirana po šestih članih, Dalmacija, Bosna in Hercegovina ter Istra pa vsaka po enem. Ta odbor bo stopil v zvezo s Slovenci za skupno jugoslovansko akcijo v okviru državnopravnega programa. Vsi sklepi so bili storjeni soglasno.

PAPEŽEVO ZDRAVSTVENO STANJE.

Papežu je boljše.

Rim, 11. avgusta. »Giornale d' Italia« poroča, da sta profesorja Marchi-afava in Petacci vnovič obiskala papeža in konstatirala, da n'atno izboljšanje. Vročnica se je zmanjšala, pojavila oteklosti so skorej popolnoma izginili in otekline na kolenu je le majhna. Splošno kaže bolezen, da pojema, ostaja pa dušna depresija. Vatikan je miren. Kardinal državni tajnik in monsignora Bisleti ter Bressan ne kažejo nikakega vznemirjenja. Z dovoljenjem zdravnikov se je papež ob pol deseti uri nekoliko vzdignil, da olajša bolečine, ki ga mučijo v desni nogi. Na koleno devajo vroče obkladke. Papež je nekoliko časa ostal v naslonjaču. Tudi iz dejstva, da papežev brat Angelo, ni došel v Rim, se sklepa, da ni nobene bližnje nevarnosti.

Rim, 11. avgusta. Najznačilnejši pojav izboljšanja papeževoga zdravja je to, da se je začel bolnik zopet dobrovoljno smejeti. Domačim, ki so ga vprašali, kako mu je, je smehljaje odgovoril: »Boste videli, da bo tudi to pot prešlo«.

Rim, 11. avgusta. Vladna »Tribuna« poroča: Vesti, ki so se širile o papeževem zdravlju, se lahko najodločneje demantirajo. Ni res, da je imel papež bronhitičen napad. V Vatikanu so optimistični. Papeža varjejo vsakršnega napora.

ČEŠKO - NEMŠKA SPRAVA IN SLOVENCİ.

Praga, 11. avgusta. »Union« prinaša članek iz slovenskih krogov, v katerem se izjavlja, da se ne sme skleniti narodnostnega sporazuma, ne da bi se pritegnilo k temu tudi Slovencev.

AVDIENCA.

Ischl, 11. avgusta. Danes je cesar sprejel v daljši avdienci skupnega finančnega ministra barona Buriana.

NOVI TAJNI SVETNIKI.

Dunaj, 11. avgusta. Minister za Galicijo Zaleski, minister javnih del Marek in minister poljedelstva Wiedmann so imenovani za prave tajne svetnike.

ZVIŠANJE PENZIJ.

Dunaj, 11. avgusta. Danes je izšla cesarska naredba, glasom katere se zvišajo penzije več kategorijam staropenzionistov, med njimi poštinih uslužbencev in njihovih vdov.

TEHNIŠKA OBSTRUKCIJA V OGRSKI ZBORNICI.

Budimpešta, 11. avgusta. V večerajšnji seji ogrske zbornice, je bilo pet poimenskih glasovanj. S tem je bila »razprava« za večeraj zaključena. Danes govori poslanec Ansel Förster. Odbor opozicije je sklenil, da jutri in nadalje ne pusti govoriti nobenega govornika in da bo vso sejo izpolnil s poimenskimi glasovanjem.

GENERALNI ŠTRAJK V ZAGREBU.

Zagreb, 11. avgusta. Tu se je proklamiral generalni štrajk, ker je policija zoper neke štrajkujoče delavce sirovo postopala.

KOLERA NA REKI?

Reka, 11. avgusta. V izolacijsko bolnišnico so večeraj tu pripeljali 18letno Franjo Pilepić, ki je neprestano bruhala. Poročajo, da se je najedla jabolk

in na to pila vodo. Oblast je zatvorila hišo, v kateri je dekle stanovala in prodajalno njene matere. Danes preiščejo njene dejekte, dokler pa bakteriološka preiskava ni končana, se še ne more trditi, da je to kolera. Prebivalstvo na Reki je radi tega slučaja silno razburjeno.

ITALIJANSKE VELIKE VOJAŠKE VAJE.

Rim, 11. avgusta. Ravnokar so se izvedele podrobnosti za velike italijanske vojaške vaje. Kralj in vojvoda Oasta bosta stanovala v Tomaro. Manevrov se udeležijo: 16 pehotnih brigad, 4 polki bersagliero, 12 konjeniških polkov, 2 bataljona kolesarjev, 67 baterij artiljerije, med temi dve trdnjavski bateriji, 29 sekcij mitrailjez, 8 komandirskih pionirjev, 3 stotnije železničarjev, dva vodljiva balona in štiri aeroplani.

DRUGI ITALIJANSKI DREADNOUGHT.

Specia, 11. avgusta. Večeraj so tu spustili v morje drugi italijanski dreadnought.

VELIKA PARADA MLADINE PRED RUSKIM CARJEM.

Peterburg, 11. avgusta. Večeraj se je pred ruskim carjem vršila velika parada deških bataljonov iz raznih mest Rusije. Dečkov je bilo preko 5000 ter so izvajali pred carjem in ruskimi knezi vojaške in telovadne vaje.

ALBANSKA VSTAJA.

Rim, 11. avgusta. »Tribuna« objavlja okrožnico, ki jo je pretendent na albanski prestol, Gihka, razposlal poslanikom vevlasti in v kateri naznaja, da bo kot diktator stopil na čelo albanske revolucije.

ZA RUSKO - JAPONSKO PRIJATELJSTVO.

Tokio, 11. avgusta. Tekom letošnje poletja se poda večja družba japonskih politikov, znanstvenikov, industrialcev in zasebnikov na potovanje po Ruskem, kjer bodo nastopali v prid japonsko-ruskega prijateljstva.

IZ PORTUGALSKE.

Lizbona, 11. avgusta. Narodna skupščina je razpravljala o volitvi predsednika. Skupščina je s 123 proti 50 glasovom sklenila, da je treba voliti predsednika.

POLOŽAJ V PERZIJ.

Teheran, 11. avgusta. V pokrajini Jenan so znova izbruhnili veliki nemiri. Mnogo uradnikov je bilo poklanth. Pokrajinske oblasti ne poslušajo več. Vlada pošlje proti upornikom evropsko organizirane čete.

Berolin, 11. avgusta. »Lokal-Anzeiger« poroča, da je bivši šah v Masanderanu dal zapreti 12 Armencev, ki so ga hoteli ubiti, da dobe veliko nagrado, razpisano od perzijske vlade za glavo bivšega šaha.

PREISKAVA ZARADI VELIKEGA POŽARA V CARIGRADU.

Carigrad, 11. avgusta. Policija nadaljuje preiskavo zaradi velikega požara in je že več oseb aretirala. Dokazalo se je, da so ognjegasci namesto vode v plamene metali petrolej, čemur je pripisovati velikansko razširjenje požara.

NEMIRI V BARCELONI.

Barcelona, 11. avgusta. V okraju Rambla je prišlo do velikih vladi sovražnih demonstracij. Demonstranti so streljali. En policist in en izgrednik sta ranjena.

VELIKA STAVKA.

London, 11. avgusta. Vseh stavkujočih pristaniških delavcev je 80.000. Pripravljena je za posredovanje kavalarija in infanterija. Delavci zahtevajo zvišanje plače.

London, 11. avgusta. Veliki štrajk pristaniških delavcev je končan.

KOLERA NA CETINJU.

Cetinje, 11. avgusta. V cetinjski kavalarijski vojašnici so se dogodili trije slučajji kolere.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Za rojstni dan našega presvitelega cesarja dne 18. avgusta ali v nedeljo za tem:

Sattner P. Hugolin, Missa Seraphica za mešani zbor, soli in orgle. Part. 3 K 20 vin., glasovi po 50 vin. Izvaja se tudi s spremljevanjem orkestra in so instrumentalni glasovi v zalogi. Foerster Anton, Te Deum, op 58, po motivih Haydnove zahvalnice za mešani zbor ali enoglasno z orglami. Cena komadu 50 vin. Sattner P. Hugolin, Te Deum za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 60 vin., glasovi po 10 vin. Foerster Anton, Praeludium & postludium po motivih Haydnove avstrijske himne za orgle. Cena komadu 60 vin.

Vse te in druge skladbe se naročajo in dobivajo v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

* Šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom. Ravnokar je dotiskan nov »Cenovnik in naročilni list šolskih tiskovin, učil in knjig« in je brezplačno na razpolago v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Cenovnik vsebuje poleg najraznovrstnejših šolskih tiskovin tudi mnogovrstna učila ter šolske in metodične knjige; ozira se na vse predmete, ki se po najnovejših predpisih poučujejo v ljudskih šolah.

* Šolske in pisalne potrebščine ter šolske knjige itd., ki jih rabijo šolska vodstva in krajni šolski sveti, se dobivajo v knjigarni »Ilirija« prej K. Florian v Kranju v najboljših kvalitetah in po zelo nizkih cenah. — Knjigarna »Ilirija« v Kranju preskrbi brez odloga tudi vse šolske tiskovine, učila in metodične knjige, ki jih navaja novi Cenovnik »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani po izvirnih cenah.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke »Slovenske Straže!« Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Razne stvari.

Lastavice se že sedaj pripravljajo na odhod. Iz Londona prihaja poročilo: Iz raznih angleških okrajev se poroča, da se lastavice že sedaj pripravljajo na odhod. Učenjaki marljivo študirajo ta izredni pojav. Domnevajo, da je silna vročina uničila mrčes, s katerim se preživljajo in da si zato poiščejo drug primeren kraj. Splošno se opaža, da je izginilo tudi že mnogo drugih ptičev.

Skrinjice za oddajo uradnih listin so za poskušajo uvedli pri davčni upravi na Dunaju. Bila bi nedvomno velika dobrota za stranke, ako bi se ta naprava uvedla pri vseh uradih, saj bi bilo tako strankam prihranjeno neprijetno tekanje skozi urade in še neprijetnejše čakanje. Tudi bi se ne bilo treba držati uradnih ur, marveč bi vsak prišel, kadar bi ravno mogel, vrget listino v skrinjico pa odšel; prihranil bi si lahko tudi ovitek.

Srbske slive obečajo, kakor smo že kratko poročali, dobro letino, in sicer manj v Šumadiji kakor pa v zapadni Srbiji. Kupčija za suhe slive in pekmez je že v polnem tiru in so cene prav dobre, a še vedno rastejo. Vlada je odredila stroge odločbe, da se bo blago snažno in solidno pripravilo in odposlalo. Ukrenilo se je tudi vse potrebno, za razpošiljanje blaga v poštinih pošiljavah po 5—10 kg, za kar je zlasti mnogo naročb iz inozemstva.

Štrajk cestnih železničarjev v Broklynu se poostruje. Stavkujoči so ponorili cestne vožve v lopi polili s petrolejem in jih nato zažgali. Železničarje, ki vrše službo, štrajkujoči napadajo in mečejo z voz. Poklicali so pod orožje meščansko stražo, ki pa tudi ni nič opravila. Zvezna vlada odpošlje iz bližnjih mest dva polka vojakov v Broklyn.

Prvi Japonec jezuit. Iz Spokane, Wash., v Ameriki poročajo: Francis Masul, 24 let star, bivajoč v Spokane izza leta 1903, ki je prvi Japonec v Ameriki, da vstopi v Jezusov red katoliške cerkve, je odpotoval v Los Gatos, Cal., kjer bo sprejet v družbo kot brat. Masul se je spreobrnil v tem mestu pred šestimi leti in je vzoren kristjan. Njegovi starši bivajo na Japonskem. Njegov sklep, vstopiti v Jezusov red, smatrajo katoličani za velepomisljiv vsled spomina na začetek 17. stoletja, ko je bilo na stotine japonskih spreobrnencev h katoliški veri mučenih. Od tedaj so japonski spreobrnjenci čistili Boga skrivaj.

Gozdni požar v Franzensfeste ni napravil toliko škode, kakor se je prvotno poročalo. Pogorelo je 250 ha gozda, ki pa je bil zaraščen le z malovrednim lesom; mnogo drevce je tudi samo osmojenih.

Portugalska strahovlada. Kraljevo palačo v Cintri, krasno mavriško zgradbo, ki je bivšemu kralju Manuelu služila kot letni dvorec, je kupila neka angleška kapitalistična družba; preuredi jo za zdravilišče. — Vlada izda proglas, da zaseže tudi premoženje mornarhistov, ki so zapustili deželo in izročili upravo premoženja tretjim osebam.

Vročina na severu. Vročina je letos obiskala tudi visoki sever, kjer so naravnost ponosni na številke, ki jih kaže toplomer, češ, pa le nismo tako mrzli. V Bergnu je bilo te dni po 30

stopinj v senci, v Stavangerju celo 32. V Drontheimu je na solnčarici umrla ena oseba, pri Stockholmu pa je o priliki neke vojaške športne prireditve vsled solnčarice padlo na tla deset mož.

Ruski kmetje na poučnem potovanju. Zemstvo harkovske gubernije je poslalo 30 ruskih kmetov na poučno potovanje na Moravsko in Češko. Semkaj dospo 16. t. m. Ogledali si bodo vse naprave in zavode v povzdigo kmetijstva.

Katero je pravo ime Hercegovine. Današnja Hercegovina je dobila svoje ime od Štepana Hercega. Prej se je imenovala Humska zemlja — Zahumlje-Hum. Pri Mostaru nasproti zapadu leži hrib Hum; za časa Mihajla Viševića v X. stoletju je bil na tem hribu grad Hum, po njem so se nazivali Viševići humskih gospodarji, Humska zemlja, Zahumlje, Hum. To je šlo skozi ves srednji vek. Vse listine in ukazi omenjajo Hum in Zahumlje. Ime Hercegovina je nemškega izvira, dočim je Hum slovenskega korena. »Hrvatska Zajednica« zato predlaga, naj bosenski deželni zbor sklene, da se Hercegovina spremeni v starodavno ime Zahumlje ali Hum, in nato pristanejo gotovo Srbi, Hrvati in muslimani.

Nekoliko o železnicah. Po neki statistiki so bile koncem leta 1909. vse železnice na svetu dolge 1.006.748 km. S tem je bil prekoračen prvi milijon kilometrov, prvih 100.000 km so dosegli leta 1859., pol milijona pa leta 1886. Ako se računa, da so se pričele graditi železnice leta 1825., potem se je rabilo za prvo polovico milijona kilometrov 57 let, za drugo polovico pa samo 23 let, da so jih zgradili. Investicijski kapital železnic se čeni na 222 milijard mark. V teh računih so mišljene samo glavne železnice in stranske, ki služijo javnemu prometu, ne pa takozvane »male železnice«. Najbolj živahno je bilo grajenje železnic v Ameriki, kjer je železniško omrežje narastlo za 5134 kilometrov. V Evropi se je železniško omrežje razširilo za 4067 km. Od teh jih pride na Avstro-Ogrsko 1081 km, na Nemško 1055 km, na evropsko Rusijo 560 km, na Francosko 454 km, na Anglesko in Irsko 140 km. Največ železnic je v Ameriki, in sicer 513.824 km, med temi jih je v severnoameriških Združenih državah z Aljasko vred 381.701 km, torej okroglo 52.000 km več kot v Evropi, kjer ima železniško omrežje dolžine le 329.691 km. Azija ima železnic v dolžini 99.436 km, Afrika 33.481 km, Avstralija 30.316 km. Ameriškim Združenim državam sledi tozadevno, seveda v precejšnji oddaljenosti, Nemčija s 60.089 km, potem Rusija (evropska) s 59.403 km, Angleška Vzhodna Indija s 50.667 km, Francoska s 48.579 km, Avstro-Ogrska s 43.717 km, Kanada s 38.783 km, Velika Britanija in Irsko s 37.475 km, Argentinijska s 25.509 km, Mehika s 24.161 km, Brazilija s 20.917 km, Italija s 16.799 km, Španija s 14.955 km in Švedska s 13.797 km. Ostale države imajo manj kot 10.000 km železnic.

Velikanski skladi soli. Iz Lincoln Center, Kansas, v Ameriki poročajo: Mesto plina ali olja, katerega je neka podjetna družba iskala v Lincoln County, so zadeli v globini 574 čevljev na velik sklad soli, ki kaže pri 700 čevljev globine istotako dobro solnato žilo. Domneva se, da je solnata žila debela 200 čevljev. Nekdo je izračunal, da se zamore iz tega skladišča soli v Kansasu dobiti dvajset trilijonov sodov soli. Povprečna mera kaže, da gre žila 150 milj v dolžini in 40 milj v širini ter obsega 6.400 štirijaskih milj solnatega sveta, ki se nahaja baš v sredini države ter se razprostira od severa proti jugu. Žila gre od 400 do 1000 čevljev pod površino.

Morsko sol preko Budimpešte bodo odslej dobivali Hrvati. Prodajo soli je namreč dobilo mažarsko delniško trgovsko društvo v Budimpešti, ki bo vso sol razpošiljalo preko tega mažarskega središča. Morska sol bo torej šla iz Reke v Budimpešto in odtod nazaj v Zagreb in druga hrvaška mesta.

V sodu preko slapa Niagare. Amerikanec Leigh je pred tedni preplul slap Niagare zaprt v sodu, ki je bil znotraj obdan z blazinami. Dne 25. julija je svoj poizkus ponovil. Vrgli so ga v sodu nad slapom v reko ter ga čez pol ure potegnili iz vode pri zadnji brzini. Svoj uspeh pa je drago plačal; iz sode so ga potegnili z zlomljenimi nogami.

Izseljevanje v Ameriko. Ameriški listi poročajo, da je v s 30. junijem končanem letu prišlo v Združene države 923.365 priseljencev, medtem ko jih je leto prej prišlo 1.082.234. Deportiranih je bilo tekom zadnjega leta 12.917 priseljencev. Razvidi se iz tega, da je v enem letu padlo število priseljencev za 163.318. Da se število prise-

ljevanja manjša, pripisujejo slabim časom industrijskih podjetij, kar dokazuje tudi to, da se veliko naseljenih vrača v staro domovino. Tekom preteklega leta je Ameriko zapustilo 60 tisoč oseb več kakor druga leta.

Kranjsko čebelarstvo in njega povzdiga.

Kranjsko čebelarstvo je vsaj toliko staro, kolikor časa prebiva tod naš slovenski narod. Najbolj je cvetelo v srednjem veku, dokler ni začel sladkor izpodrivati med in rastlinske masčobe vosek ter je vsled nižjih cen teh čebelariskih pridelkov začela ta kmetijska panoga polagoma padati. Zelo poučno opisuje tedanje čebelarjenje naš kronist Valvasor v svoji knjigi »Slava vojvodine Kranjske« v I. knjigi 37. kapi-tel. Enako lepo se zrcali v Janševi knjigi »Popolni nauk o čebelarstvu« vsa takratna čebelarstva veda in praksa. Čebelarstvo je donajšalo tedaj mnoge tisočake kranjskim čebelarjem.

Dasi je od Janševih časov preteklo nad 140 let in se je med tem časom s pomočjo drobnogleda in vpeljave loške čebele odkrila vsa tajnost čebelarstva življenja, dasi so od tedaj nastopili največji čebelarski veleumi kakor baron Berlepsch, župnik dr. Dzierdzon, Janša in drugi, ki so učili in z uspehi pokazali, kako se čebelarstvo zamore povzdigniti, da kljub nižjim cenam medu in voska ostane dobičkonosno, dasi se je pred 50 leti odprl našim čebelarjem z eksportom živih čebel nov in zelo izdaten vir dohodkov, vendar nam kažejo tako statistični podatki kakor tudi dejanski položaj, da pri nas na Kranjskem čebelarstvo hira in da danes naši čebelarji vobče ne razpolagajo s tistim čebelarskim znanjem kakor za časa Janševih dob. Le od l. 1890. nadalje je padlo po statističnih podatkih število vzimljenih panjev od okroglo 50.000 na 37.000, in danes smo na neugodnem stališču, da se je bati, da bo to padanje zavzelo še večje dimenzije.

Kateri so vzroki tej neugodni pri-kazni?

Pri nas se čebelarji v pretežni množini še po starem načinu s kranjskimi panjici z nepremakljivim satjem. Ta način v zvezi s premalo skrbno oskrbo in deloma nezadostnim znanjem je danes malo dobičkanosno. Le v posebno ugodnih legah in dobri paši, osobito pa tam, kjer zamore čebelar pečati žive čebele, še dobro uspeva. Sicer pa hoče narodna prislovica »muha ne da kruha« postati resnična. Zato opazujemo na deželi vedno večje število praznih čebelnjakov. Istotako se bavijo naši čebelarji z vedno manjšim številom panjev ter prepuščajo čebelarstvo svoji usodi. Imamo sicer še posamezne požrtvovalne čebelarje - veščake, ki delujejo s poukom in zgledom, imamo strokovno glasilo in društvo, ki pa pri pičli gmotni podpori, nikakor ne more zadoščati vsem zahtevam, ki se stavijo vani, ako se pomisli, da potrebuje nad 14.000 čebelarjev - samoukov pri različnem čebelarjenju intenziven in različen poduk ter poučne zglede. Vsa organizacija bi morala sloneti na širši podlagi, imeti bi morala zadostno število učnih moči in uzornih čebelnjakov, kjer bi se podučevalo in od koder bi se med čebelarje - začetnike širila čebelarstva veda, če se hoče, da se ta stroka pri njeni obsežnosti in mnogovrstnosti zopet ojači in povzdigne.

Nastane vprašanje, ali je iz narodno-gospodarskega stališča opravičeno, da se kaj izdatnega stori za oživljenje našega čebelarstva in katera pota naj se ukrenejo, da se doseže ta smoter?

Znano je, da prištevajo veščaki kranjske čebele najboljše pasmi. Istotako je istina, da imamo pri nas vse ugodnosti za uspešno čebelorejo v taki meri, da se dá tu ta kmetijska panoga kot samostojen obrt gojiti in zgodovina nam tudi pove, da se je v srednjem veku to splošno vršilo. V našem čebelarstvu imamo naravno kmetijsko dalo, ki ga ne znamo prav ceniti, ker ga imamo vedno pred očmi in se nam dozeva kot nekaj vsakdanjega in obsebi umevnega ter ga zato površno gojimo in se ne zavedamo jasno, kake večje koristi bi zamogli pri pravi gojitvi iz njega zajemati. Poglejmo le uspehe posameznih čebelarjev - veščakov n. pr. g. Znidaršiča v Ilirski Bistrici, g. Strgarja v Zgornjem Bitnju pri Boh. Bistrici, posamezne gg. duhovnike, učitelje in zasebnike po Notranjskem, Gorenjskem in Dolenjskem, ki se z uspehom bavijo s čebelarstvom! Le žal, da je njih število v primeri našemu čebelarstvu pičlo. Kar se tem poedincem posreči, kar je popred dosegel ves čebelarski stan, to zamorejo pri enakih udobnostih doseči mnogi, ozir. vsi, ki imajo za to resno voljo in sposobnost. Kakor so se pa ti učili in v tujini ogledali uzorno čebelarstvo, da so si pridobili strokovno znanje ter so po uzornih zgledih v svoje čebelarstvo vložili tudi primerno glavnico, ki jim daje pri umnem oskrbovanju lepe dohodke, tako je treba tudi vsem ostalim čebelarjem poduka in zgleda. Naš narod je inteligenten, rad se uči in žrtvuje, če vidi uspehe. Mnogoletna opazovanja mi pravijo, da imamo na Kranjskem le čebelarje - samouke. Vsak pa ve, da je lastna skušnja najboljša šola, vendar najdražja in najdlje časa potrebuje, da se izuči.

V mnogih drugih deželah, kjer čebelarstvo nima takega narodno-gospodarskega pomena, žrtvuje se za njega vzdrževanje in negovanje velike vsote. Pri nas, kjer dobimo iz te kmetijske panoge v neugodnih letinah do pol milijona kron dohodkov, v ugodnih pa še enkrat toliko in več, se ne stori ničesar sistematično - izdatnega.

Če upoštevamo dejstvo, da imamo v našem čebelarstvu investirano nezadostno glavnico, morda komaj milijon kron, kar reprezentira vrednost naših čebelnjakov, čebel, raznega čebelarskega orodja in čebelarskih pridelkov in nam ta glavnica donaja gori označene dohodke, potem res ne vemo, kje bi zamogli naš denar plodonosneje naglati in našo delavno moč bolj gospodarsko uporabljati! Kaže nam pa to nesoglasje, da preveč terjamo iz te kmetijske stroke, kajti pri drugih panogah bi morali investirati najmanj desetkrat večjo glavnico in to nam bodi migljaj, da upoštevajoč gori označeno dejstvo, da naše čebelarstvo propada, postopamo negospodarsko. In to se, žal, dogaja. Mi hočemo iz te gospodarske panoge črpati le dohodke, če pa ista prenaša tako naše izkoriščanje, je pa druga stvar. Opazovanja in dejstva govore, da se mi pregrešimo pri tem.

Oglejmo si samo letošnji način čebelarjenja. Po zelo slabih lanskih letini obeta se nam — če bode še ajda storila svojo dolžnost — najobilnejši čebelarski pridelek. In kako bomo pri tem postopali v jeseni? Nad stotisoč panjev bomo požveplali v zahvalo našim trudaljubnim živalicam, ki so nam toliko sladke strdi in dragocenega voska donesle, namesto, da bi si jih z združenjem za spomlad obdržali, ko jih navadno tako zelo potrebujemo. Za bodočo spomlad si ne bomo pripravili v špekulativno ali v zasilno pitanje pristnega in čistega medu, ampak ga bomo raje sedaj v jeseni za mal denar oddali medarjem. Ali je to gospodarsko, modro in ali se sme tako postopati, če se hoče umno čebelariti in kdo je kriv, če se v veliki meri dogajajo take napake? — Edin odgovor na to je: pomanjkanje pouka in dobrih zgledov. Kako žalostno opisuje nemški čebelarski veleum baron Berlepsch naše čebelarjenje. On piše v svoji knjigi »Die Biene und ihre Zucht mit beweglichem Wabenbau«: »Außer dem Lüneburgschen liefert zur Zeit die Bienezucht nur noch in einem Teile Österreichs Resultate von nationalökonomischer Bedeutung; aber dort ist es nicht wie in der Haide, die Intelligenz und der Fleiß der Imker, die schaffen, sondern die über-gütige Natur macht es möglich, daß der Imker selbst bei der unsinnigsten und rohesten Behandlung dennoch einen erklecklichen Ertrag erzielt. Hier segnet der Herr die Seinigen im Schlafe, wenn sie aber wachen, würde der Segen doch mindestens ein fünfacher sein. — Man muß an der Donau, in Krain, Kärnten, Bukovina etc. die Zuchtmethode kennen und eine Honigfechtung mit ange-seher haben, um sich einen Begriff von dem Honigreichtum dieser Länder und der Unwissenheit der Imker machen zu können.«

Ne morem tu navajati vseh napak, ki se dogajajo pri našem čebelarstvu; žal, da se to godi v taki meri, da to neugodno vpliva na njega razvoj. Ker pa imamo usodo našega čebelarstva v svojih rokah, ker je tedaj od nas odvisno, da se te razmere zboljšajo, zato pričujemo ta članek v slovenskem dnevniku in ne v strokovnem listu, kjer bi ga čitali le čebelarji, da se širša javnost zavzema za povzdigo našega čebelarstva. Tu moramo, žal, omeniti, da ima naše javno mnenje v mnogem oziru napačne nazore o našem čebelarstvu. Zelo prevladuje sodba, da čebelarstvo ne donaja nič, da je le bolj šport ter da za njega izvrševanje ni treba nobenih sposobnosti, da čim bolj se to žuželko pusti pri miru, tem bolje je, zlasti ker ima hudo želo in rada piči. Kdor je kdaj občeval s kakim inteligentnim čebelarjem in kdor je kdaj videl njega gospodarske uspehe, ta za-dobi druge pojme. Treba se je potruditi k pravemu čebelarju in zvedeli bomo resnico.

Naše čebelarstvo ima pri nas narodno-gospodarski pomen. Dolžnost poklicanih činiteljev je, da se ta kmetijska panoga bolj neguje, da se za nje povzdigo ustvari kaj sistematično-trajnega in koristnega.

To se mora toliko bolj gotovo storiti, ker se naše sosedne dežele — Koroška, Štajerska in Primorska — zelo trudijo, da njih čebelarstvo napreduje. Ti sosedni čebelarji ustvarjajo naši kranjski čebeli občutno konkurenco, ki je toliko nevarnejša, ker ne spečavajo v tujino vedno dobrih čebel in s tem trpi na dobrem imenu naša čebelarstva pasma. Ako pri tem omenimo še sedanji tok nemškega narodnega šovinizma, ki vedno tjavendan trobi »Svoji k svojim« in narekuje, da naj si Nemci sami doma vzgojujejo domačo čebelno pasmo, tedaj uvidevamo, da moremo le z najboljšim blagom, realno potrebuje, s širjenjem tržišča utrditi naše čebelarstvo. K uresničenju te misli pa je treba pouka in zgledov. Med našimi čebelarji imamo mnogo veščakov, ki bi kot čebelarski učitelji s poukom in obliki čebelarskih tečajev in popotnih predavanj ugodno vplivali na napredek našega čebelarstva. Pri naših inteligentnih čebelarjih imamo toliko vzornih čebelnjakov, kjer bi se vršil ta pouk in odkoder bi se širil vzgled, da bi se naše čebelarstvo kmalu povzdignilo. V ta namen je treba te celjene moči le združiti k enakomernemu delovanju in jih podpirati v njih stremljenju. Nasledek tega delovanja pa bi bil tudi, da bi se naši sosedni čebelarji iz Koroškega, Juž. Štajerskega in Primorskega čutili solidarnim našim težnjam, ker trpijo pod enakimi neugodnostmi, da bi se združili v močno falango, ki bi imela enak namen — vzorno gojiti našo čebelno pasmo, ki je vsem enaka — v gospodarsko ojačenje našega stališča in v ohranitev tega nam od božje narave podeljenega kmetijskega darila. Da se ta cilj doseže, v to so poklicani javni činitelji, posameznik je podobno le kosu opeke ali kamnu v stavbi, odločilne smeri ne more podati, kvečjemu opozarjati. In ta namen ima ta članek. Letošnja dobra čebelarska letina nam nudi v to svrhu najpriljubnejšo priliko in v sedanjem poletnem času samo si moremo ustvariti predpogoje za ugodno čebelarjenje prihodnjega leta.

Sprejmemo se takoj v službo za advokatno pisarnico

1 knjigovodja, 2 stenografa ali stenografini.

Kdor zna pisati na stroj in pozna več jezikov, ima prednost. Ponudba na naslov: **Dr. Josip Wilfan, advokat, Trst, Corso 37.** 244

Penzionisti, pozor! Nova hiša na Brežicah

ob Savi je naprodaj, prtilična z dvema sobama kuhinjo, predsobo in podstrešno sobo, ter malim vrtom spredaj. Sredi mesta, a vselej svež zrak in brez prahu, ker je par korakov stran od glavne ulice z razgledom na prosto; čisto blizu 3. cerkve. Cena 11.000 kron; plačati je treba 4000 K, druge ostane lahko vknjiženo. Ponudbe na upravništvu Slovenca pod »Nova hiša« 2442.

Krulo nasilje v Kočevju.

»Slovenec« je že poročal, da je odbor dijaškega pomožnega društva odrekel vsako podporo dijakom - kongreganistom. S tem so tukajšnji radikalni kongreganisti krogi (skratka »frazjzina«) hoteli uničiti dijaško kongregacijo. Kaj so že vse počeli zoper njo! Začetkom decembra je protestantski pastor Hegeman vložil kazensko ovadbo: nič ni pomagalo! Mimogrede rečeno je to nečuvna predrznost, da se pastor vtika v čisto katoliške, notranje zadeve, predrznost, katere niso oni, katerih stvar je, po zasluženi ožigosali. — Potem se je začela gonja v šoli zoper kongreganiste: sinovi znanih radikalnih rodbin in od njih zapeljani dijaki so kongreganiste pretepli in na vse načine sfa-motili. Ako so povrnili enako z enakim (po načelih svobodomiselcev), se je reklo: glejte, taki so; ako so si pa iskali pravice, so jih zmerjali z denuncianti. In če je kdo napadalcev vendarle bil kaznovan, je dobil tako smešno malo kazen, da mu je šele prav zrasel greben. Profesorji (nekateri) niso hoteli resno napraviti miru, da so potem mogli reči: kongregacija je povod nemir, odpraviti se mora! Vse to se je vršilo prav po načrtu. A izdalo ni nič. Kongreganisti so stali neomajno. — Glasbena šola je tisti dan, ko so se razdelila spričevala, imela javno produkcijo. Ze par dni prej se je govorilo po mestu, da bodo kongreganisti ta večer tepeni in med produkcijo samo so pobliči neprestano hujskali. Kongreganisti, ki so sodelovali, so prosili pomoči, a s smehom so morali slišati: »Sami

ste si krivi.« Potem so kongreganisti naznanili orožnikom in prosili pomoči. Ko so to čuli, je »mladini« upadel pogum in nekateri so na videz začeli pomirjevati, tako da so kongreganisti mirno odšli. A čemu so izzivači šli za njimi? Šele ko so zagledali patroljočega orožnika, so jo pcedili domov. — Hujskanje se je še nadaljevalo. Ljudje, ki za kulisami (javnosti se morajo bati radi svojih višjih in oblasti), vodijo celo gonjo, so se z lažmi in zavijanjem spravili na nekatere od njih odvisne obrtnike, da so šli baje nad župana in druge veljake ter zahtevali, naj odpravijo kongregacijo. Hm, ko bi kar tako šlo! Smešno pa tudi, da se dajo tako nafarbati, da bo gimnazija propadla, ako obstoji kongregacija in oni ne bodo imeli več zasluzka. Pridno so »macherji« tudi agitirali s sledečim dejstvom: za vsprejemno skušnjo se je oglasilo samo 15 učencev; takoj so zavpili: tega je kongregacija kriva, kakor da bi dotični učenci o kongregaciji že kaj vedeli! Zakaj se je letos manj učencev oglasilo, temu je iskati vzrokov drugod, a ljudje so sleparjem šli tudi na te limanice. In tako so našega mesta mogočnjaki zamogli stopiti pred javnost in reči: javnost zahteva, da porazimo kongregacijo, mi se udamo pritisku. Pilat v novi izdaji. Ali vse narejeno ne izbriše tem možem pečata krivičnega in krutega nasilja. Dne 20. julija so se sešli: ravnatelj dr. Riedl, župan Loy, knezov oskrbnik Schadinger, profesor dr. Krauland, okr. zdravnik dr. Röthel, dekan Erker in šolski svetnik Obergföll. Samo ta dva sta gospode opozorila na krivico, ki jo nameravajo storiti in na nepostavnost; samo občini zbor bi smel v tem smislu prenarediti pravila, odborniki nimajo te pravice in ne smejo prekoračiti pravil, ki naklanjajo podporo vsem vrednim in potrebnim. Zastonj, imenovanih pet se je izreklo, da kongreganisti ne dobé nobene podpore več. Kaj krivica, kaj nasilje! Pri nas gotova klika meni, da ne sme nihče biti drugačnega prepričanja, nego oni, drugače je sovražnik ljudstva in dežele. A tem ljudem je kočevska dežela in ljudstvo deveta briga: prvo jim je, vse spraviti v Freisinn, tudi gimnazijo, in potem naj gre makari vse v nič, samo brez vere in Boga moraš biti. »Svobodomisleci« so pač povsod enaki, a nikjer ne poštenjaki. — No, pa tudi to nasilje, ta vnebovpijoča krivica, ta pljuska v obraz zvečine krščanskemu prebivalstvu kočevske dežele ni porazila kongregacije. Dne 7. avgusta se vrši ustanovni shod novega podpornega društva »Christliche Studentenlade«, ki vzame pod svoje okrilje 44 kongreganistov in jim s pomočjo dobrotnikov itd. preskrbi, kar jim je odjedla sovražna, nizka, krivična nestrpnost rojakov »svobodomislecev«. Le besnite in bijte, le lažite in hujskajte: ne boste nas! Stojimo pod mogočnejšim varstvom, o katerem seveda taki iz srca brezbožni ljudje, kot so oni skriti hujskači in še drugi taki ljudje, nimajo niti pojma. In to stoji: ves boj zoper kongregacijo se je porodil v vrstah sovražnih ljudi, ki jim ugaja kvečjemu vseh spon in vezij prosto moderno protestantstvo, h kateremu prestopiti so vsak čas pripravljeni misleč, da bodo s tem Cerkvi in katoličanstvu prizadeli smrten udarec. Boj zoper kongregacijo je izraz tega notranjega odpora in sovražstva zoper sv. vero in nje npravne zapovedi. Sicer so ti ljudje proglasili kongregacijo za politično zadevo, a takih tepcev pač ne bo veliko, da bi to verjeli, razven če je molitev, prejemanje sv. zakramentov, češčenje Device Marije politika. Pa ker jim še ne kaže nastopiti odkrito in reči: mi sovražimo vse, kar je nadnaravnega, zato so si nadeli to krinko. In zato jih kongregacija tako strašno boli: nič več tako lahko ne bodo slepili mladine in ribarili v kalnem. Tudi v naših hribih se dela dan in prihaja jasno solnce krščanskih idealov. V tem znamenju stopa na plan novo društvo »christliche Studentenlade«. Bog mu nakloni dobrotnikov in podpornih članov ter blagoslovi njegovo delo v dosego velikih ciljev, ki si jih stavi. Živela krščanska misel tudi na Kočevskem!

Darovi.

Nadaljevanje izkaza milih darov za pogorelce v Gabrijl.

Čč. gg.: Ant. Jarc, vojni kurat v Polji, 2 zavoja obleke. — Ludovik Kalčič, zastanek orkestra, 2 K. — R. Jaklič, kanonik in vojni superior 20 K. — Iv. Čebašek in župljani, Polhov Gradec 56 kron. — Svetnik Šinkovec in župljani, Škofja Loka 60 K. — Slavna Mohorjeva družba, tri zavitke molitvenikov. —

Župnija Vavtavas 29 K 16 v. — Mikuž, nadučitelj v Šmarji 1 K. — Zastopnik Majerjeve trgovine Monakovo 1 K. — Matej Ahačič, župnik 10 K. — Iv. Lavrenčič, dekan in deželni poslanec 20 K. — Janež Dominik, župnik 3 K. — Šenk-Makek, veleposestnik, Jezersko 5 K. — Rožnik, župnik in župljani, Selce 21 K. — M. Štular, prefekt, 2 K. — L. Schiffner, župnik 5 K. — Dr. Mrhar, stolni vikarij 1 K. — Župnik Češarek in župljani Sempeter 70 vin. — Ana Vdovič, Bendije, 4 K. — Ana Vdovič, Bendije, zavoj obleke. — Tom. Miklavčič, Idrija, zavoj obleke. — Ivan Lavrič, Cerknica, zavoj obleke. — Kanonik in dekan Dolinar in župljani Ribnice 95 K. — Lucija Herle, Ljubljana, 10 K. — Nad-župnik Dobropolje, dodatek 1 K. — Monsignor Dovgan in župljani Metlike 105 K. — Soukup in župljani Stara Oslica 36 K. — Sl. hranilnica Žužembek 30 K. — Lenasi in župljani Košana 13 K. — Župnik Jos. Lavrič, Breznica, 10 K. — Župnik in župljani Javorje nad Škofjo Loko 40 K. — Župnik in župljani Zasip—Dobrova 36 K. — Dekan Mrak in župnija Staraloka 215 kron. — Župnik in župljani Naklo 30 K. Župnik v pok. č. g. Karlin, Škofja Loka, 30 K. — Dekan Koblar in župnija Kranj 58 K 75 vin. — M. A. Kalinšek, Ana Okorn, Marjana Zvalič, Francka Medija, B. Weiss, Lucija Herle, Fani Fabjan, M. Kunstelj, Lizi Majdič, J. Zagorc, uslužbenke in uslužbenci Tisk. društva v Ljubljani, so poslali zaboje obleke, križcev, molkov, svetinje itd. Č. g. Pipan, župnik v pok., Št. Vid, 3 K. — Č. g. Kumer, župnik v pok., Stara loka, 2 K. — X. Y. 20 K. — Kanonik Virant za razglednico 1 K. — Bivši župnik brusniški č. g. Bergant Val., dodatek 5 K. — Župnija Stara loka dva zaboja obleke. — Kati Turin, Borovnica (v drugič) zavoj obleke. — Č. g. župnik Jos. Zelnik, Čemšenik, 10 K. — Č. g. župnik Erzar in župljani Toplice 83 K 10 vin. — Č. g. župnik Mikš, Trstenik, 10 K. — Č. g. župnik Vondraček in župlj. Podbrezje 60 K. — Župnija Breznica 16 K. — Župnik Lovšin in župlj. Radomlje 20 K. — Župnik Rott, Zagorje ob Savi, 17 K. — Župnik Vrhovšek in župlj. Dolenjavas 20 K. — Župnik J. Lebar, Črmošnjice, 20 K. — Župni urad Kresnice 18 K. — Župnik in župnija Preserje 20 K. — Župnik Avsec in župlj. Št. Jurij pod Kumom 56 K. — Župnija Kropa 25 K. — Kanonik dr. Fel. Suk, Zagreb, 15 K. — Župnik Čibašek in župlj. Šenturška gora 10 K 50 vin. — M. Jereb, Primskovo pri Kranju, 7 K 30 vin. — Fr. Stupica, trgovina, Ljubljana, 15 K. — J. Nagode, župnik, Št. Jošt, 2 K. — Župnik J. Vidrgar, Št. Vid, 3 K. — Dr. I. Kržišnik, prof. v zavodih, 10 K. — Župnik Oblak in župlj. St. Lovrenc 20 K. — Župnik Rajčević in župlj. Lučna 26 K 56 vin. — Župnik Fr. Štrukelj, Zgor. Tuhinj, 15 K 50 vin. — Dekan dež. posl. Arko in župnija Idrija 45 K. — Fr. Dimnik in župnija Begunje pri Cerknici 25 K. — Župnik Jarc in župlj. Hotederšica 23 K 20 vin. — Župnik Abram in župlj. Črni vrh nad Idrijo 35 K. — Župnik in župljani Boh. Srednjavas 20 K.

Prisrčna hvala v imenu pogorelcev vsem dosedanjim blagim darovateljem. Dobri Bog nam obudi še novih dobrotnikov. Materijal drag, delavci in hrana draga, a zraven smo preseneteni, ker smo upali, da dobimo vsaj 25.000 K državne podpore, pa nam je enaka — še večja nesreča — v Ukvah na Koroškem 10.000 K odščipnila. Srčna zahvala našemu marljivemu državnemu poslancu g. Ev. Jarcu, da nam je toliko podporo pri državi dosegel. — Hvala ležni pogorelci v Gabrijl in njih župnik M. Nemanič.

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.
Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričoval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Zlate svadnje: Berlin, Paris, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydlin
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501 **„KŪČ“**
4 steklenice (5 kg) franko K 4-50
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Veletrgovina s špicerijskim blagom in deželnimi pridelki

Anton Kolenc v Celju

Glavna zaloga: Graška c. 22, Podružnica „Narodni dom“

Prazen je isgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker vam nudí domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. gosp. trgovcev in prosim za mnogobrojni obisk o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom.

Večestilim gg. duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

V zalogi imam vsakovrstna vrtna semena zanesljive kakovosti, ter opozarjam slav. občinstvo za nakup istih, kakor tudi ostalega špicerijskega blaga, ter deželnih in drugih pridelkov.

Iz Zabukovski premoj ponudim po K 2-10 za 100 kg pri odjemu celega voza prsto v hliso postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Kupim tudi vsako množico deželnih pridelkov, kakor žita, fižola, orehovi t. d., t. d. ter rabljene solnate in druge vreče, petrolejske in oljne posode.

Pismena naročila se izvršujejo z obratno pošto. 2889

Služba občinskega tajnika in hkrati župnijskega organista 2435

se stem razpisuje. Kot tajnik dobiva letnih 800 K in kot organist letnih 500 K stalne plače. Postranski dohodek ni vračunjen. Prošilec mora biti v tajništvu in cerkveni glasbi dobro izurjen ter zmožen tudi nemščine. Nastop službe s 1. sept. t. l. Prošnje je vložiti do 25. t. m. in sicer v roke župana Vinko Jazbeca v Svetem pri Komnu (Goriški Kras.) Županstvo Komen, Župni-dekanijski urad Komen.

Št. 64.

Razpis službe.

Podpisani zdravstveni zastop razpiše s tem

službo sekundarija

na cesarice Elizabete javni bolnici v Novem mestu z letno plačo 1800 K, prosto hrano in prostim stanovanjem v bolnici.

Prosilci za to mesto morajo biti doktorji vsega zdravilstva in upravičeni izvrševati zdravniško prakso v deželah, zastopanih v državnem zboru, zdravi, samskega stanu in zmožni obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi.

Prošnje je vlagati najpoznaje

do 20. avgusta

pri vodstvu zgoraj imenovane bolnice.

Zastop zdravstvenega okrožja

Novo mesto, 7. avgusta 1911.

Št. 1266/11.

Razpis službe.

Vsled smrti imenovanega obč. zdravnika dr. Finka razpisuje podpisano županstvo na podlagi sklepa obč. zastopa od 29. maja 1911 št. 874

službo občinskega zdravnika v občini Komen.

Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti na županstvo

do 30. avgusta t. l.

Nastop službe takoj. Vsa pojasnila daje radovoljno županstvo. Zahteva se znanje jezikov.

Ker ni v celem sodnem okraju zdravnik, je bodočemu zdravniku v Komnu lepa bodočnost zagotovljena.

Zupanstvo občine Komen

dne 8. avgusta 1911.

Župan: V. Jazbec I. r.

Kurzi efektov in menjic.

dne 8. avgusta 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	92-20
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	92-20
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	95-85
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	95-90
Avstrijska zlata renta	116-25
Avstrijska kronska renta 4%	92-15
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	80-75
Ogrska zlata renta 4%	111-60
Ogrska kronska renta 4%	91-20
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	80-25
Delnice avstrijsko-ogrske banke	19-58
Kreditne delnice	658.10
London vista	240.27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117-45
20 mark	23-50
20 frankov	19-05
Italijanski bankovci	94-60
Rublji	2-58 1/2

Stanovanje

se odda za novemberski termin z dvema sobama, kuhinjo, kletjo itd. Več pove Alojzij Kocmur pisarna dr. Pegana, Ljubljana. 2440 (8)

Hotel Vega v Spodnji Šiški

se odda s 1. novembrom v najem. Več se izve pri Antonu Maver, Ljubljana, Metelkova ulica 19. 2421

Oddajo se takoj v najem

gostilniški prostori in hotelske sobe na Bavarskem dvoru.

Pojasnila daje

„Gospodarska zveza“ v Ljubljani.